

รายงานการปฏิบัติสหกิจศึกษา

การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

The survey of the elderly to prepare tourism industry
in Bangkok and metropolitan area.

โดย

นางสาวกฤติยาณี	พุ่มเกิด	5704400342
นางสาวโยมิตา	ตั้งวัฒนทรงพล	5704400352
นางสาวดวงพร	วรรณวีรติกุล	5704400370

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาสหกิจศึกษา

ภาควิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2560

หัวข้อโครงการ (ภาษาไทย) การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุใน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

(ภาษาอังกฤษ) The survey of the elderly to prepare tourism industry
in Bangkok and metropolitan area.

รายชื่อผู้จัดทำ

1. นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด รหัสนักศึกษา 5704400342
2. นางสาวโยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล รหัสนักศึกษา 5704400352
3. นางสาวดวงพร วรรณวีรติกุล รหัสนักศึกษา 5704400370

ภาควิชา การโรงแรมและการท่องเที่ยว
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ชาญชัย ประคินกิจ

อนุมัติให้โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาภาควิชาการโรงแรม
และการท่องเที่ยว ประจำปีการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2560

คณะกรรมการสอบโครงการ

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ชาญชัย ประคินกิจ)

.....พนักงานที่ปรึกษา

(คุณอภิศักดิ์ เชื้อวบางยาง)

.....กรรมการกลาง

(ผศ.ดร. ชลลดา มงคลวนิช)

.....ผู้ช่วยอธิการบดีและผู้อำนวยการสำนักสหกิจศึกษา

(ผศ.ดร. มารุจ ลิ้มปะวัฒน์นะ)

ชื่อโครงการ : การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ชื่อนักศึกษา : 1. นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด รหัสนักศึกษา 5704400342
2. นางสาวโยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล รหัสนักศึกษา 5704400352
3. นางสาวดวงพร วรรณวีรดิกุล รหัสนักศึกษา 5704400370

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ชาญชัย ประคินกิจ

ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี

ภาควิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

คณะ : ศิลปศาสตร์

ภาคการศึกษา/ ปีการศึกษา : 3 /2560

บทคัดย่อ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ หรือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งระเบียบวิจัย วิทยานิพนธ์และจากอินเทอร์เน็ต และจากการลงสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำนวนทั้งหมด 10 คน แล้วจึงวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ในบทความวิชาการที่ได้ยกตัวอย่างมานี้ได้นำเสนอ 5 เนื้อหาหลัก คือ 1).พฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ 2). จุดประสงค์ในการท่องเที่ยว 3). ปัจจัยภายในที่สร้างแรงดึงดูด 4). ปัจจัยภายนอกที่สร้างแรงดึงดูด 5). ช่องทางการหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้พบว่าผลจากการสัมภาษณ์ของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และจากผลการวิเคราะห์ทั้งสองนี้จะนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางการนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านพาหนะ ด้านอาหารและด้านที่พัก เพื่อการเตรียมความพร้อมและการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างมีศักยภาพและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวในประเทศไทย, นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ, เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Project Title : The Survey of the Elderly to Prepare Tourism Industry in Bangkok and Metropolitan Area

By : 1. Ms. Kittiyanee Pumkoet
2. Ms. Yosita Thangwattanasongpon
3. Ms. Daungphon Wanveeratikul

Advisor : Mr. Chanchai Prakhinkit

Degree : Bachelor of Arts

Major : Hotel and Tourism Studies

Faculty : Faculty of Liberal Arts

Semester / Academic year : 3 / 2017

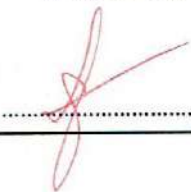
Abstract

The objective of this project was to review knowledge about the preparation of senior tourism in Thailand. The results came from the analysis of academic work or literature review of all related academic papers, which includes research methodology, research papers, internet, depth interview with 60-year-old and above senior tourists, and 10 people working in the field involved with senior tourism.

The result of the study indicated that the articles shown presented five main contents: 1) Senior travel behavior; 2) Tourism purpose; 3) Internal attraction factors; 4) External attraction factors; 5) Channel for travel information. The result from the interviews with the sample group, who are senior tourists and people involved with elderly tourism, found consistence with the literature review. The results of the analysis will be used as a guide to the development of quality tourism places, safety, vehicles, food, and accommodation to prepare and support for future sustainable senior tourism.

Keywords : Thailand's tourism, Senior tourists, Bangkok and metropolitan area

Approved by

กิตติกรรมประกาศ

(Acknowledgement)

การที่คณะผู้จัดทำได้มาปฏิบัติโครงการสหกิจศึกษา ณ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตั้งแต่ วันที่ 14 พฤษภาคม – 31 สิงหาคม 2561 ส่งผลให้คณะผู้จัดทำได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง โครงการฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายฝ่ายดังนี้

1. อาจารย์ชาญชัย ประคินกิจ อาจารย์ที่ปรึกษา
2. นางสาวจิราดี อ่อนวงศ์ หัวหน้ากลุ่มวิจัยและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและกีฬา
3. นางสาววิมลีน พุกษานุกงส์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ กลุ่มสารสนเทศเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา
4. นางสาวภาวิตรี กุลเจริญ หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
5. นายอภิศักดิ์ เขียวบางยาง พนักงานที่ปรึกษา

และบุคคลท่านอื่นๆที่ไม่ได้กล่าวนามทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำรายงาน

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบการแก้ไข พร้อมทั้งช่วยชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและได้รับประสบการณ์อย่างมากในการทำงานโครงการในครั้งนี้ และทำให้โครงการฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนให้การดูแลและให้ความเข้าใจกับชีวิตการทำงานจริงในอนาคต ซึ่งคณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด

นางสาวโยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล

นางสาวดวงพร วรรณวีรติกุล

สารบัญ

จดหมายนำส่งรายงาน	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
Abstract	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 การท่องเที่ยวในประเทศไทย	5
2.2 นักท่องเที่ยวสูงอายุ	7
2.3 ความหมายของการสำรวจ	8
2.4 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	9
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด	10
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ	12
2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 รายละเอียดการปฏิบัติงาน	21
3.1 ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ	21
3.2 ลักษณะการประกอบการ ผลิตภัณฑ์การให้บริการหลักขององค์กร	22

สารบัญ (ต่อ)

3.3 รูปแบบการจัดองค์การและการบริหารงานขององค์กร	23
3.4 ตำแหน่งงานและลักษณะงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย	24
3.5 ชื่อและตำแหน่งงานของพนักงานที่ปรึกษา	24
3.6 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	24
3.7 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	25
3.8 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้	26
บทที่ 4 ผลการปฏิบัติโครงการ	27
4.1 การดำเนินงานศึกษาวิจัย มีรายละเอียดและขั้นตอน	27
4.1.1 ระเบียบวิธีวิจัย	27
4.1.2 วรรณกรรมและประชากรกลุ่มตัวอย่าง	28
4.1.3 วิธีการดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	29
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม	29
4.2.1 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลวรรณกรรม	32
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ	34
4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย	40
4.4.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว	40
4.4.2 ด้านความปลอดภัย	40
4.4.3 ด้านอาหาร	40
4.4.4 ด้านพาหนะ	41
4.4.5 ด้านที่พัก	41
บทที่ 5 สรุปผลข้อเสนอแนะ	42
5.1 สรุปผลโครงการ	42
5.1.1 สรุปผลโครงการโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้	42

สารบัญ (ต่อ)

5.2 สรุปผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	
ภาคผนวก ค	
ภาคผนวก ง	
ภาคผนวก จ	
ภาคผนวก ฉ	

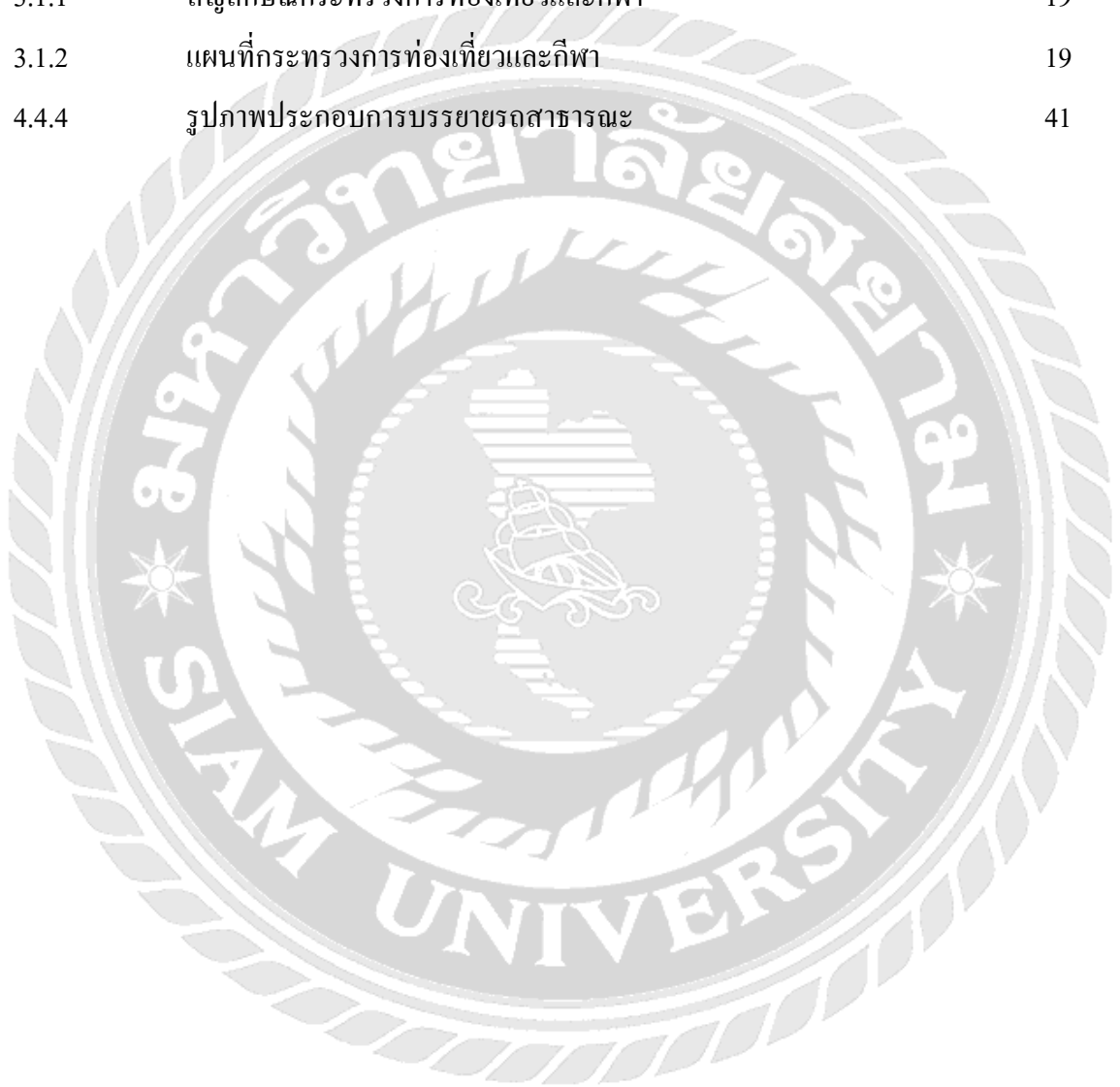
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.3.1	แผนผังองค์กร	21
3.7.1	ระยะเวลาการดำเนินงาน	24
4.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม	28

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	รูปภาพกรอบแนวคิดการวิจัย	3
3.1.1	สัญลักษณ์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	19
3.1.2	แผนที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	19
4.4.4	รูปภาพประกอบการบรรยายรศ.ดร.สาธิต	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยจากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า หลังจากปี 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน และในปี 2560 จะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรเด็กน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลประชากรของประเทศไทยปี 2556 ประชากรไทยมีจำนวน 64.6 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุมากถึง 9.6 ล้านคน คาดว่าในปี 2573 จะมีจำนวนผู้สูงอายุ 17.6 ล้านคน (ร้อยละ 26.3) และปี 2583 จะมีจำนวนถึง 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนสถานภาพบทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ (มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ, 2015) และปัจจุบันประเทศไทยกำหนดนิยาม ผู้สูงอายุไว้อย่างเป็นทางการ คือผู้ที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2546 (มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ, 2556)

อย่างไรก็ตาม การเตรียมความพร้อมทางสังคม เมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุการอาศัยอยู่กับบ้านจึงมีเพิ่มขึ้น ประกอบกับร่างกายที่เสื่อมทอยถอย ยิ่งทำให้ต้องอยู่ “ติดบ้าน” มากขึ้น การเดินทางที่ไม่สะดวก จึงได้แต่ อยู่กับสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ไม่มีโอกาสได้เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ มีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น น้อยลง ขาดเพื่อนวัยเดียวกัน คู่ชีวิตก็ตายจากกัน เพื่อนที่เหลืออยู่ ก็น้อยลงขาดการเยี่ยมชม สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีจิตใจห่อเหี่ยวลงทุกวัน จึงต้องมีการกลับเข้าสู่สังคม ต้องมีเพื่อนต่างวัย เพื่อนพุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ปรับตัวให้เข้ากับสังคมในปัจจุบัน ให้เป็นที่รักของบุคคลอื่น ไม่ยึดถือตนเองต้องคอยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สนใจรับรู้สิ่งใหม่ๆจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ออกสังคมเป็นครั้งคราวเพื่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (กระทรวงสาธารณสุขส่วนกลาง, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เลือกทำการวิจัยเรื่องการสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้จึงเห็นว่าการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของบุคคลมี

ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลเองแล้วยังแตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไปด้วยคือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ่มค่า ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความมั่นใจและความปลอดภัย แต่อาจจะมีปัญหาในเรื่องของสุขภาพ การที่จะสร้างความน่าสนใจหรือเพิ่มแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม รวมถึงต้องพัฒนาระบบการท่องเที่ยวให้ดี เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ขณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทยให้มีศักยภาพที่ดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

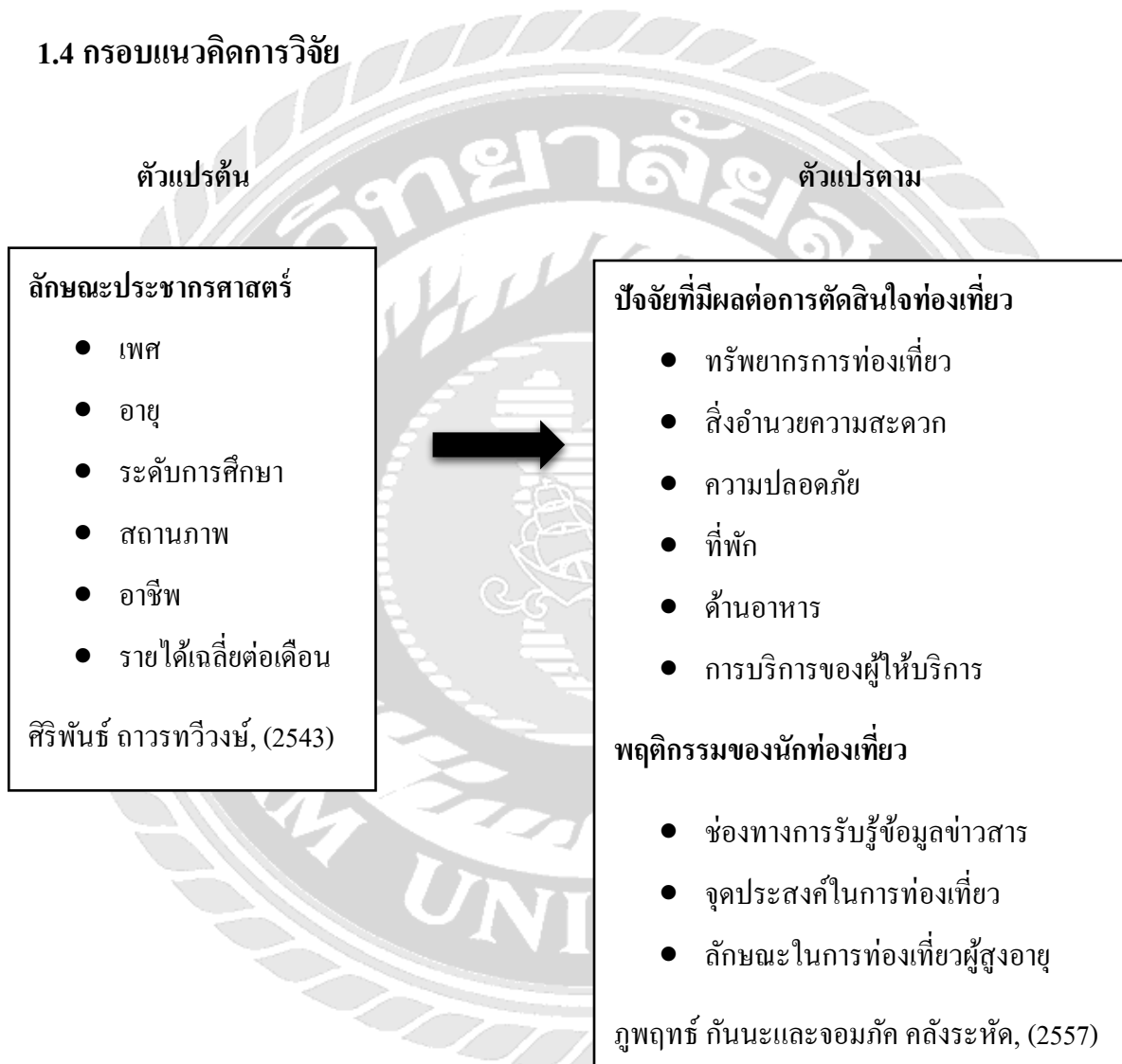
- 1.2.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- เอกสารวรรณกรรม : วรรณกรรม จำนวน 8 เล่ม
- กลุ่มตัวอย่าง : นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน
- ขอบเขตด้านเวลา : เริ่มทำการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2561
- ขอบเขตเชิงพื้นที่ : จังหวัดกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล
- ตัวแปรที่ศึกษา : ตัวแปรต้น คือ ประชากรศาสตร์
- ตัวแปรตาม คือ 1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว
2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาทบทวนเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางการนำไปสู่การจัดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่อการเตรียมความพร้อมและการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป โดยมีตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 : รูปภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

- การสำรวจ หมายถึง เทคนิคทางด้านระเบียบวิธีอย่างหนึ่งของการวิจัย ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกด้วยหลักวิชาการทางสถิติ หรือประชากรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา โดยการใช้แบบสอบถาม
- ผู้สูงอายุ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546
- การท่องเที่ยว คือการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อความรู้อองค์การท่องเที่ยวของสหประชาชาติ (อังกฤษ: World Tourism Organization) กำหนดไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทาง โดยระยะทางมากกว่า 40 กิโลเมตรจากบ้าน เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (Bangkok Metropolitan Region) (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560) เป็นเขตเมืองของกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่ตั้งอยู่โดยรอบ (ปริมณฑล หมายถึง วงรอบ) โดยครอบคลุมพื้นที่กว่า 7 พันตารางกิโลเมตร และมีแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน การแบ่งเขตการปกครองประกอบไปด้วยเขตการปกครอง 6 จังหวัด คือกรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี และสมุทรสาคร (ซึ่งเป็นเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเทียบเท่ากับจังหวัด)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นทัศนคติและปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของนักท่องเที่ยวสูงอายุในการท่องเที่ยวในประเทศไทย
- 1.6.2 สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยไปใช้วางแผนและเตรียมความพร้อมในการท่องเที่ยวสูงอายุ

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ” จำเป็นต้องทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยมีหัวข้อดังนี้

- 2.1 การท่องเที่ยวในประเทศไทย
- 2.2 นักท่องเที่ยวสูงอายุ
- 2.3 ความหมายของการสำรวจ (Definition of the Survey)
- 2.4 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ
- 2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การท่องเที่ยวในประเทศไทย

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของหลายๆ ประเทศและมีการเติบโตขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง การจัดการที่เป็นระบบมากขึ้นและพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อันเป็นผลจากความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีด้านคมนาคมและโทรคมนาคม ซึ่งรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง นอกจากนี้ข้อจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการท่องเที่ยว อันได้แก่ความตึงเครียดด้านการเมืองได้ผ่อนคลายลง มีผลให้การท่องเที่ยวขยายตัวขึ้น

การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ องค์การการท่องเที่ยวของสหประชาชาติกำหนดไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางโดยระยะทางมากกว่า 80 กิโลเมตรจากบ้าน เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักชนิดหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งนำรายได้จากประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยเรานั้นมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายหลากหลายประเภทได้แก่

1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมเช่นสวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยงรวมถึงแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการเดินทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวและเยี่ยมชมสถานที่แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรม เช่น การชมสถานโบราณวัตถุ โบราณสถาน ปราสาท พระราชวัง วัด ประเพณี รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย
4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่ผสมผสานในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ โดยมีกิจกรรมเพื่อการรักษาสุขภาพเป็นกิจกรรมสำคัญของการท่องเที่ยว เช่นการท่องเที่ยวสปา
5. การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ เช่นการเดินทางไปเยี่ยมชมลูกค้า หรือ ดูผลงานและได้ไปท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆประมาณ1-2 วัน

ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าประเทศไทยเรานั้นมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายหลากหลายประเภทซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้แหล่งท่องเที่ยวของไทยนั้นกำลังเป็นที่นิยมสำหรับชาวต่างชาติเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นไม่ว่าจะเป็นแถบประเทศเพื่อนบ้านเอเชียเรา หรือแม้กระทั่งนักท่องเที่ยวแถบยุโรป

ซึ่งเราเองก็จะสังเกตเห็นได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นมีนักท่องเที่ยวมากมายหลากหลายประเทศ เชื้อชาติ และมีแนวโน้มว่าจะมากขึ้นเรื่อยๆและยังรวมถึงชาวไทยด้วยกันนั้นก็หันมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเราเอง ซึ่งผลจากการท่องเที่ยวนั้นทำให้รายได้ของประเทศไทยเราสูงขึ้นมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ต่างชาติให้ความสนใจและหันมาลงทุนร่วมมือกับไทยในการดำเนินงานหรือร่วมมือกันทางธุรกิจมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการค้าขายหรือธุรกิจท่องเที่ยวเป็นต้น และยังส่งผลให้มีการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนมากขึ้น ทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น มีงานทำมากขึ้นเด็กมีการศึกษามีคุณภาพและได้บุคลากรที่ดีเพิ่มขึ้น รวมถึงยังช่วยลดปัญหาสังคมต่างๆให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นแต่นับว่าการท่องเที่ยวในประเทศไทยเรานั้นช่วยให้เศรษฐกิจไทยเราดีขึ้นเป็นอย่างมากเป็นต้นน้ำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาลซึ่งในจุดนี้รัฐบาลก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวจึงได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆไม่ว่าจะเป็นทะเล อุทยาน ป่าไม้โบราณสถานวัด เป็นต้น ให้มีความสะอาดและมีจุดสนใจมากขึ้นหรือแหล่งที่พักที่สะดวกสบายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการลงทุนที่ตรงจุด

และสำหรับเรานั้นก็ควรรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวช่วยกันอนุรักษ์รักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ในสภาพที่สวยงามคงเดิมไว้ เพราะประเทศไทยนั้นถือได้ว่ามีแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นประเทศแห่งการท่องเที่ยวที่ดีแห่งหนึ่งของประเทศและเป็นที่ยอมรับอย่างมาก

การท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นถือว่าเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่สามารถทำรายได้ให้ประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสวยงามไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งมีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเฉพาะตัวเป็นอย่างยิ่งจึงเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้นอีกด้วย

2.2 นักท่องเที่ยวสูงอายุ

จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย, (2557) ปัจจุบันตลาดผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) เป็นอีกตลาดหนึ่งที่มีแนวโน้มเติบโตสูงในอนาคต เนื่องจากการพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่ทำให้ประชากรมีอัตราการเสียชีวิตลดต่ำลงผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะมีอายุยืนยาวขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุงานประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมสันทนาการและการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน หรือเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ เนื่องจากมีเวลามากกว่านักท่องเที่ยววัยอื่นๆ และมีความพร้อมทางการเงิน การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นช่องทางการท่องเที่ยวตลาดใหม่เนื่องจากเป็นตลาดที่มีคุณภาพและมีกำลังซื้อในการท่องเที่ยวสูงกว่าตลาดทั่วไป

ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพและน่าสนใจมากขึ้น เนื่องจากโครงสร้างของสังคมกำลังจะก้าวสู่สังคมของผู้สูงอายุ สหประชาชาติคาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นจาก 687.9 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 1,968 ล้านคนในปี พ.ศ. 2593 ซึ่งคนในทวีปเอเชียจะมีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด แนวโน้มการขยายตัวของตลาดผู้สูงอายุในประเทศสมาชิกอาเซียนหลายๆประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2603 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าตัว โดยสิงคโปร์จะเป็นประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดในอาเซียน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่างชาติทั้งหมดในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คาดการณ์ว่าในอีก 10 ปีข้างหน้าหรือในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนมากถึง 7 ล้านคน

ในหนึ่งปี โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ร้อยละ 31 หรือเกือบ 1 ใน 3 เป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุนี้ ถือเป็นโอกาสของประเทศไทยเมื่อเข้าสู่ AEC

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ่มค่า เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก พักนานใช้จ่ายสูง มีความสามารถในการซื้อบริการในราคาสูง เนื่องจากมีเงินเก็บจากการทำงานหนักมาทั้งชีวิต จึงมีศักยภาพสูงในการบริโภค ขณะเดียวกันคำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย ความมั่นใจด้านบริการ ใส่ใจดูแลสุขภาพที่ดี เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพ ตัวอย่างเช่นการเลือกเข้าพักในโรงแรมระดับห้าดาว เพื่อการได้รับความสะดวกสบาย และการบริการที่ดีจากสถานประกอบการ อีกทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไม่ต้องกังวลต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิต จึงมีความละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อสินค้าและบริการต่างๆ มากยิ่งขึ้น และเนื่องจากผู้สูงอายุมักมีข้อจำกัดในการเดินทางมากกว่าวัยหนุ่มสาว ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการรองรับตลาดกลุ่มนี้จึงต้องมีการศึกษาในรายละเอียดค่อนข้างมาก และควรมีการเตรียมการที่ดี

2.3 ความหมายของการสำรวจ (Definition of the Survey)

เป็นเทคนิคทางด้านระเบียบวิธี (methodological technique) (กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมแรงงาน,2553) อย่างหนึ่งของการวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบจากประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถามชนิด self-administered questionnaire เป็นการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่มีอยู่ทั้งนี้เพื่อบรรยายสถานภาพที่ปรากฏอยู่มีอยู่นั้นเปรียบเทียบกับสถานภาพที่ปรากฏอยู่ในลักษณะต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับสถานภาพที่เป็นมาตรฐานโดยไม่สนใจว่าทำไมจึงปรากฏอยู่หรือมีอยู่อย่างนั้นซึ่งการวิจัยเชิงสำรวจมักศึกษาในขอบเขตกว้างเกี่ยวกับเรื่องราว 4 ประการ ได้แก่

1. ลักษณะทางประชากรเช่นเพศอายุสถานภาพสมรสลักษณะครอบครัวเป็นต้น
2. สถานภาพทางสังคม-เศรษฐกิจเช่นอาชีพรายได้การศึกษาสภาพสังคมทั่วไปเป็นต้น
3. พฤติกรรมและกิจกรรมของประชาชน เช่น การใช้เวลาว่างลักษณะการใช้จ่าย การดูแลสุขภาพ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
4. ความคิดเห็นเจตคติและความเชื่อของประชาชน เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น

การกำหนดวิธีวิจัย

เทคนิคการกำหนดวิธีวิจัยเชิงสำรวจประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การเลือกวิธีการสำรวจมีหลายวิธีประกอบด้วย

- การสัมภาษณ์โดยตรงซึ่งต้องใช้พนักงานสัมภาษณ์จำนวนมากและต้องใช้เวลาแต่ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ต้องการและผู้ตอบแบบสอบถามสามารถซักถามข้อสงสัยในคำถามบางข้อได้ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพเพราะสามารถตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามถ้าคำถามใดผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ตอบเพิ่มเติมได้
- การสำรวจทางไปรษณีย์เป็นวิธีที่สะดวกประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ในทางปฏิบัติจะได้รับแบบสอบถามกลับมาในจำนวนน้อยมากจนบางครั้งไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้นอกจากนี้ผู้วิจัยยังไม่สามารถควบคุมคุณภาพจากการตอบแบบสอบถามได้เพราะคนที่ตอบแบบสอบถามอาจไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการก็ได้
- การสำรวจทางโทรศัพท์เป็นวิธีที่สะดวกและประหยัดเวลาแต่ต้องใช้งบประมาณมากและใช้ได้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีโทรศัพท์เท่านั้นและกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจที่จะตอบคำถามเนื่องจากไม่ได้รับความกดดันเหมือนการสัมภาษณ์โดยตรง
- การสำรวจทางอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็วประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายแต่ไม่สามารถควบคุมการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างได้ไม่ทราบว่าคนที่ตอบแบบสอบถามนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่และใช้ได้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องอินเทอร์เน็ตและมีระบบอินเทอร์เน็ตใช้ด้วย

2.4 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (Bangkok Metropolitan Region) (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560) เป็นเขตเมืองของกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่ตั้งอยู่โดยรอบ (ปริมณฑล หมายถึง วรรอบ) โดยครอบคลุมพื้นที่กว่า 7 พันตารางกิโลเมตร และมีแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน มีประชากรตามหลักฐานทะเบียนราษฎรรวมกันประมาณ 10 ล้านกว่า คน (เดือนธันวาคม พ.ศ. 2555) กรุงเทพมหานครและปริมณฑลนับว่าเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีความเจริญที่สุด และเป็นศูนย์กลางการปกครอง การบริหารราชการ พานิชยกรรมและการเงินของประเทศ

การแบ่งเขตการปกครอง

การแบ่งจังหวัดเป็นภูมิภาคด้วยระบบ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการแบ่งที่เป็นทางการโดยคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ ใช้ในการศึกษาทางภูมิศาสตร์ โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑลนี้ ประกอบไปด้วยเขตการปกครอง 6 จังหวัด คือกรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี และสมุทรสาคร (ซึ่งเป็นเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเทียบเท่ากับจังหวัด

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด

แรงจูงใจในการท่องเที่ยว (Tourism Motivations) คือ สิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลหนึ่งที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย โดยการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่หนึ่งๆ (ฉลองศรีพิมลสมพงศ์, 2550) ในสมัยก่อนผู้คนเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลเพื่อการหาอาหาร น้ำดื่ม ถิ่นที่อยู่อาศัย การขยายอาณาเขตหรือดินแดน และการไปจาริกแสวงบุญ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ หลักทฤษฎีจากวิถีชีวิตเดิมๆรวมถึงการไปเยี่ยมญาติหรือเพื่อน (Alister and Geoffrey, 1982) ซึ่งแรงจูงใจในการท่องเที่ยวอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัยพื้นฐานคือ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดหรือปัจจัยจูงใจ (Pull Factors) กล่าวคือ

1) ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ในที่นี้ หมายถึง แรงจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจทางด้านจิตวิทยา หรือความต้องการภายในตัวนักท่องเที่ยวที่เป็นแรงผลักดันให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว หรือเป็นมูลเหตุภายในของตัวบุคคลที่มีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว ตามทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจในการเดินทาง (Travel Career Ladder – TCL) ของ Pearce และ Caltabianoc (1983, อ้างในนิรันดร์ ทพิไชย, 2550) ที่ได้ประยุกต์ทฤษฎีการจัดลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เพื่ออธิบายแรงจูงใจในการเดินทางของ นักท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นลำดับขั้น 5 ขั้น เช่นเดียวกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ในการเดินทางมากขึ้นก็จะแสวงหาความพึงพอใจเพื่อตอบสนองความต้องการในลำดับที่สูงขึ้น ซึ่งแรงจูงใจ 5 ลำดับขั้นในการเดินทาง (Travel Career Ladder – TCL) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1. ขั้นผ่อนคลายอารมณ์เป็นขั้นที่ถูกกำหนดจากตัวนักท่องเที่ยวเอง ได้แก่ ความต้องการทางร่างกายที่ต้องการพักผ่อนหรือทำให้ร่างกายแข็งแรงขึ้น หรือการผ่อนคลายอารมณ์ นับเป็นจุดเริ่มต้นของนักท่องเที่ยวที่จะเริ่มเดินทางท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก เช่น นักท่องเที่ยววัยรุ่นอาจได้รับแรงจูงใจจากความต้องการ การพักผ่อนหรือการทำกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาร่างกายหรือความ

เพลิดเพลิน อาทิ การเดินทางเพื่อปิ่นเขา จั่มว้า ว่ายน้ำ ฯลฯ ซึ่งขั้นพ่อนคลายอารมณ์นี้จำเป็นว่าเป็นแรงจูงใจ
ขั้นพื้นฐานในลำดับขั้นความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical needs)

ขั้นที่ 2. ขั้นถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้า เป็นขั้นที่ถูกกำหนดทั้งจากตัวนักท่องเที่ยวเองและผู้อื่น
ได้แก่ ความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยกล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางและมีประสบการณ์มาก
ขึ้นเขาจะได้รับ แรงจูงใจจากขั้นที่สูงขึ้น เช่น บุคคลเกิดความกังวลใจ เกี่ยวกับสุขภาพเนื่องจาก
ความเครียดจากการทำงานที่จะสร้างความไม่ปลอดภัยแก่ชีวิต ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะ เดินทางเพื่อการ
ผ่อนคลายความตึงเครียด ขั้นถูกกระตุ้น หรือปลุกเร้านี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการความปลอดภัย
(Safety Needs)

ขั้นที่ 3. ขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ก็ เป็นขั้นที่ถูกกำหนดทั้งจากตัวนักท่องเที่ยวเอง
และผู้อื่น เช่นกัน ได้แก่ การมอบและการได้รับความรัก ความรู้สึก ที่ดีให้แก่ผู้อื่น การรักษาและ
สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การได้อยู่ร่วมกับสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ หลังจากการที่นักท่องเที่ยวมี
ประสบการณ์เพิ่มขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวจะได้รับแรงจูงใจในขั้นที่สูงขึ้นไปอีกทำให้เกิดแรงจูงใจจาก
ขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นโดยการเดินทางเพื่อการได้อยู่ร่วมหรือทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน
ฝูงหรือกลุ่มสังคมที่เขาเป็นสมาชิกทำให้สามารถรักษา สัมพันธะระหว่างสมาชิกกลุ่มได้ ซึ่งขั้นสร้าง
สัมพันธภาพ กับบุคคลอื่นนี้ จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม (Belonging
and Social Needs)

ขั้นที่ 4. ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนา ตนเอง เป็นทั้งขั้นที่กำหนดจากตัวนักท่องเที่ยวเอง
เช่น การพัฒนาทักษะของตนเอง ความสนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นพิเศษหรือการพัฒนาความสามารถใน
ด้านใดด้านหนึ่ง และเป็นขั้นที่ถูกกำหนดโดยผู้อื่น เช่น การได้รับรางวัลจากภายนอก การได้รับเกียรติ
ความหลงใหลในการท่องเที่ยวความภาคภูมิใจในตนเองจากการถูกมองว่าเป็นผู้ชำนาญในการท่องเที่ยว
กล่าวคือ ขั้นความ ภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเองนั้น จะเป็นขั้นที่บุคคล ได้รับแรงจูงใจเพื่อการ
เดินทางจากการที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการเดินทางทำให้ได้พัฒนาตนเองได้เรียนรู้สิ่งใหม่ที่สนใจหรือ
รู้สึกภาคภูมิใจจากการเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ในการเดินทาง ซึ่งขั้นความภาคภูมิใจและ การพัฒนา
ตนเองนี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการการยกย่องนับถือ (Esteem Needs)

ขั้นที่ 5. ขั้นบรรลุความปรารถนา เป็นขั้นที่ไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นจากผู้ใดหากแต่เป็นขั้นที่บรรลุ
ตามสิ่งที่ใฝ่ฝันมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น ได้พบกับความ สงบสุขภายในจิตใจ กล่าวคือขั้นบรรลุ

ความปรารถนาที่เป็นแรงจูงใจขั้นสุดท้ายหรือขั้นสูงสุดซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าทางไปยัง สถานที่แห่งหนึ่งเป็นการบรรลุถึงสิ่งที่ได้ฝันไว้หรือการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น ซึ่งขั้นบรรลุความปรารถนานี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการการได้รับความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self Actualization Needs) จากข้อมูลข้างต้นปัจจัยผลักดัน (Push Factors) เป็นเพียงมูลเหตุภายในของตัวบุคคลที่จุดชนวนความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นการตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่นั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูด (Pull factors) ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป ณ จุดหมายปลายทางเหล่านั้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น

2) ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ในที่นี้หมายถึง แรงจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจในการกำหนดจุดหมายปลายทาง และตัดสินใจเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้นโดยขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญ และปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เนื่องจากการตัดสินใจจะทำให้มนุษย์เลือก และได้สิ่งต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ดังนั้นจึงได้ศึกษาถึงกระบวนการและพฤติกรรมในการตัดสินใจของมนุษย์ดังนี้ ความหมายของการตัดสินใจจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้หลายประการได้แก่

นัตยาพร เสมอใจ, 2550:46 ความหมายของการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการในการเลือกที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ ซึ่งผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจในทางเลือกต่างๆของสินค้าและบริการอยู่เสมอ โดยที่เขาจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและอยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535, หน้า 185) ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือก โดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือกได้

กรองแก้ว อยู่สุข (2537, หน้า 147) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การเลือกสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง หรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ และ วิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าถูกต้องเหมาะสมหรือดีที่สุด และตรงกับ เป้าหมายขององค์การด้วย

กวี วงศ์พุด (2539, หน้า 61) ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึงการพิจารณา ทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น กล่าวโดยสรุป การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและ เหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลาย ๆ ทางเลือก ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบการตัดสินใจ

1. ตัวผู้ตัดสินใจ โดยผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินคุณค่า ประโยชน์ หรือ ความสำคัญของทางเลือกแต่ละอย่าง
2. ทางเลือก ผู้ตัดสินใจจะเผชิญกับทางเลือกจำนวนหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีทางเลือกก็ไม่ต้อง เลือก
3. ผลของทางเลือกในอดีต จะขึ้นอยู่กับทางเลือก ซึ่งการเลือกแต่ละอย่างแตกต่างกันและ ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรวรรณ สังขกร, (2558) และคณะ การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นตลาดที่มีศักยภาพและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากโครงสร้างของสังคมกำลังจะก้าวสู่สังคมของผู้สูงอายุสหประชาชาติได้คาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นจาก 687.9 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 1,968 ล้านคนในปี พ.ศ. 2593 แนวโน้มของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยสูงขึ้นทุกปี การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นช่องทางการท่องเที่ยวตลาดใหม่ที่ประเทศไทยจะมุ่งเน้น เนื่องจากเป็นตลาดที่มีคุณภาพ และมีกำลังซื้อในการท่องเที่ยวสูงกว่าตลาดทั่วไป ซึ่งต้องทำการคัดสรรสินค้าทางการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนนโยบายการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของประเทศและภาคเหนือตอนบนและเตรียม

ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินแผนงานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุซึ่งประกอบด้วย 3 โครงการย่อยที่ 1 คือ การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โครงการย่อยที่ 2 คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศและความรู้เพื่อการบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โครงการย่อยที่ 3 คือ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน

ปวีณา งามประสาทสม, (2560) การศึกษาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุรวมถึงหาแนวทางในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมะหลวงมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและ วัฒนธรรม เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นถ้ำเทพสถิต ถ้ำผาโงม ถ้ำคอยน้อย ถ้ำผากล้วย ถ้ำคอยงู ภูเขาไฟจำปาแดง เป็นต้น และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ประเพณีการแห่ช้างผ้า เป็นต้น นอกจากนี้ทรัพยากรท่องเที่ยว ชุมชนยังมีระบบการบริหารจัดการในประเด็นต่างๆอย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัยภายใต้มาตรฐานทางการท่องเที่ยว เช่น มีระบบรักษาความปลอดภัยทั้งในชุมชนและนอกชุมชน การบริหารจัดการรายได้ที่กระจายอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็น การทำงานภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ส่วนแนวทางที่จะทำให้การท่องเที่ยวของ ชุมชนเมะหลวงเกิดศักยภาพและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุได้ ควรมีการดำเนินงาน ดังนี้ 1) พัฒนาปรับปรุงสถานที่แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุได้อย่างเต็มศักยภาพ เช่น การสร้างราวจับในแหล่งท่องเที่ยว การสร้างราวจับในสุขา เป็นต้น 2) ส่งเสริมให้มีการจัดอุปกรณ์เรื่องอำนวยความสะดวกด้านการรักษาพยาบาลและชุดปฐมพยาบาลที่มีคุณภาพ 3) ส่งเสริมให้คณะกรรมการท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการบริการ นักท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุในหน่วยงานต่างๆ 4) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก 5) ส่งเสริมให้ชุมชนมีบ้านพักแบบโฮมสเตย์ที่เป็นของชาวบ้านที่มีการบริการความสะดวกสบายสำหรับ

นักท่องเที่ยวทุกกลุ่มอายุทั้งในเรื่องของที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม รวมถึงแหล่งกิจกรรม 6) จัดรถบริการรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังที่พักโฮมสเตย์หรือไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติม

ภูพฤษ์ กันนะ, จอมภัก คลังระหัด, พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน เป็นเพศชายร้อยละ 49.61 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.39 ตามลำดับ ซึ่งมีอายุ 56 – 60 ปีร้อยละ 46.75 โดยมีสถานภาพสมรสร้อยละ 83.64 มีบุตรหลานร้อยละ 91.17 มีรายได้ต่อเดือนร้อยละ 40,001 – 50,000 บาทร้อยละ 43.12 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 65.45 ที่อยู่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในภาคกลางร้อยละ 45.79 มีสุขภาพแข็งแรงร้อยละ 77.14 และสุขภาพไม่แข็งแรง 22.86 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามพบว่า มีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยว คือการพักผ่อนร้อยละ 62.86 สถานที่ในการท่องเที่ยวคือโรงแรมหรือรีสอร์ทร้อยละ 72.99 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้งคือ 1 – 2 วันร้อยละ 65.71 มีช่วงเวลามนการเดินทางคือวันเสาร์ – อาทิตย์ร้อยละ 37.92 มีวิธีในการเดินทางโดยรถส่วนตัวร้อยละ 51.43 มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวหมู่คณะร้อยละ 89.09 มีผู้ร่วมเดินทางคือครอบครัวหรือญาติร้อยละ 57.92 จำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้งคือ 4 – 7 คนร้อยละ 68.57 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวต่อครั้งคือน้อยกว่า 10,000 บาทร้อยละ 46.23 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเป็นค่าที่พักร้อยละ 37.40 มีกิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวร้อยละ 47.01 การเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทเสื้อผ้าร้อยละ 34.29 การได้รับข้อมูลในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวมาจากโทรศัพท์ร้อยละ 34.29

ธฤติมา อัญญะพรสุข, ปัจจัยและกระบวนการการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรป ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยววัยสูงอายุชาวยุโรปส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 50 – 54 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักวิชาชีพเฉพาะด้าน เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยพร้อมกับครอบครัว โดยจัดการทุกอย่างด้วยตัวเองมากที่สุด มีรายได้ต่อปีระหว่าง 45,000 – 55,000 ยูโร ใช้เวลาพำนักในประเทศไทยมากที่สุด 16 – 30 วัน โดยมีปัจจัยดึงดูดในการเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย คือ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว, ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมและประเพณี ตามลำดับ ส่วนปัจจัยผลักดัน คือ ด้านการเดินทางเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านการเดินทางเพื่อการศึกษาเรียนรู้และเติมเต็มความต้องการของตน และเพื่อการเข้าสังคม ตามลำดับ โดยมีเฉพาะในภาพรวมทั้งสองปัจจัยอยู่ในระดับมาก ส่วนกระบวนการการตัดสินใจ

การเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในไทย พบว่าขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จุดประสงค์หลักในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวและวิธีการหาข้อมูล ตามลำดับ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ปัจจุบันเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงความฟุ่มเฟือยของการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มาจากทั้งระบบการท่องเที่ยวและจากตัวนักท่องเที่ยวเอง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบมวลชน จึงทำให้ชุมชนท้องถิ่นรวมถึงองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนในฐานะเจ้าบ้านหรือเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวร่วมกัน ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะช่วยในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพเพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพด้วยเช่นกัน ดังนั้น ซึ่งในบทความวิชาการนี้ได้นำเสนอ 3 เนื้อหาหลัก คือ ความสำคัญของการท่องเที่ยวคุณภาพ ความหมายของการท่องเที่ยวคุณภาพ และการท่องเที่ยวคุณภาพสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, อาวุโส มาร์เก็ตติ้ง กลับมามอง “ประเทศไทย” ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2543 และปี 2557 สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น 15% ส่วน 2 ปีข้างหน้า UN คาดว่าวัยเก๋าวัยไทยจะเพิ่มขึ้น 20% เรียกว่าถ้าเห็นคนเดินมา 5 คน 1 ในนั้นจะเป็นคนสูงอายุแน่ๆ นับเป็นตัวเลขที่ไม่น้อยเลย ยิ่งถ้ามองกำลังซื้อรุ่นใหญ่ต้องบอกเลยว่าไม่ธรรมดา เพราะคนเหล่านี้จะมีเงินเก็บสำหรับใช้จ่ายช่วงบั้นปลายชีวิต ดังนั้นนักการตลาดไม่ควรมองข้าม “เทรนด์สูงวัย” เป็นอันขาด แต่จะทำตลาดให้โดนใจกลุ่มนี้ ต้องทำความรู้จักวัยเก๋าลีก่อน นักศึกษาปริญญาโท สาขาการตลาดรุ่น 19B วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้วิจัยการตลาด “AWUSO Society 4.0 แก่แต่วัย หัวใจยังเก๋า” ด้วยการสำรวจกลุ่มตัวอย่างอายุ 50-85 ปี จำนวนกว่า 615 คน การสัมภาษณ์เชิงลึก 50 คน Focused-group 20 คน พบว่า 90% ของกลุ่มตัวอย่างมีอายุใจที่ต่ำกว่าอายุจริง สะท้อนให้เห็นภาพ Young at Heart แก่แต่อายุใจไม่แก่เนาะ ส่วน 8% คิดว่าอายุจริงและอายุใจเท่ากัน และมีเพียงแค่ 2% เท่านั้นที่มองว่าตนเองมีอายุใจมากกว่าอายุจริง งานวิจัยยังศึกษาพฤติกรรมเชิงลึกของผู้สูงอายุใน 2 ประเด็น คือ การรับประทานอาหารนอกบ้าน และการท่องเที่ยว พบว่า 53% จะชอบกินข้าวนอกบ้าน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ 33% กินข้าวนอกบ้าน 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ 7% ชอบกินข้าวนอกบ้าน 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ และอีก 7% กินข้าวนอกบ้านมากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่จะออกไปทานกับครอบครัว 74% และไปกับเพื่อน 20% ส่วน

ลักษณะการท่องเที่ยวพบว่า ชอบเที่ยวด้วยตนเองแบบกลุ่ม 73% เที่ยวเองเดี่ยวๆ 21% และซื้อทัวร์ 6% โดยจำนวนครั้งในการเที่ยว 2-3 ครั้งต่อปี มีมากที่สุด 54% ที่เหลือ 46% มีตั้งแต่เที่ยว 1 ครั้งต่อปี ไปจนถึง 4-5 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้งต่อปี ด้านการเดินทางเลือกใช้รถยนต์ส่วนตัว 50% เพราะมีอิสระอยากแวะไหนก็ได้ ตามด้วยเครื่องบิน 25% เพราะรวดเร็วในการเดินทาง ไม่ต้องเสียเวลานั่งนานๆ ที่เหลือเป็นรถโดยสารสาธารณะ เพราะได้พักผ่อน สนุกสนานกับการเดินทาง ทางเลือกสุดท้ายคือเรือ จักรยาน รถไฟ 10% เหตุผลของคนวัยเก๋าที่ออกเดินทางท่องเที่ยว เพราะเป็นการพักผ่อน 71% สนุกสนาน 13% ทำบุญ 11% อื่นๆ 5% และถ้ามาดูปัจจัยภายในให้คนสูงวัยไปเที่ยวเพราะสนุก มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมนอกบ้าน 36% เจอสภาพแวดล้อมแปลกใหม่ไปในที่ไม่เคยไป 23% เต็มเต็มความฝัน ให้รางวัลตัวเอง 17% เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายนอกมาจากการได้สัมผัสธรรมชาติ สูดอากาศบริสุทธิ์ 41% กินอาหารขึ้นชื่อตามที่ต่างๆ 26% พบเจอวัฒนธรรมใหม่ๆ 23% เป็นต้น จะออกไปเที่ยวทั้งที ทำการบ้านหาข้อมูลสำคัญมาก เพื่อจะได้เตรียมตัวให้พร้อม และวัยนี้ยังคงเลือกช่องทางออนไลน์ 65% ทั้งถามเพื่อน ดูทีวี ถามคนในครอบครัวเป็นหลัก อีก 35% ใช้ออนไลน์แล้ว ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์

บริษัท SAGA Holidays, พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุในประเทศไทย บริษัท SAGA Holidays ซึ่งเป็นบริษัทนำเที่ยวที่มีความชำนาญในการเสนอบริการท่องเที่ยวให้กลุ่มสูงอายุซึ่งขณะนี้ความต้องการและรสนิยมของนักท่องเที่ยว กลุ่มนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อก่อนพอสมควร จากประสบการณ์ทำให้บริษัท ทราบว่าตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ เป็นตลาดที่ค่อนข้างจะเข้าถึงได้ยาก เนื่องจากตลาดกว่าตลาดนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่า นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ ชีวิตมากกว่า จึงต้องการบริการและสินค้าที่มีคุณภาพ คู่มาคกับเงินที่จ่ายไป ตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ เป็นตลาดที่กำลังขยายตัว มีอำนาจซื้อมาก และค่อนข้างท้าทาย ในการเข้าถึง เพราะลูกค้าจะพิจารณาสินค้า อย่างถี่ถ้วน ทำให้ตลาดมีความซับซ้อนพอสมควร จึง ต้องมองผู้บริโภคเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ดี นักท่องเที่ยวสูงอายุมีความต้องการที่แน่นอน และ ต้องการจะหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว จะต้องให้การดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิดมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การ ขยายบริการนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสูงอายุจึงต้องมีความ รับผิดชอบสูงในการจัดรายการนำเที่ยวให้เหมาะกับอายุของคนกลุ่มนี้ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อาจจะเชื่อซ้ากว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงเรื่องเวลาของ รายการนำเที่ยว นักท่องเที่ยวสูงอายุเป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวอยู่นานจึงไม่ค่อยเร่งรีบ และมีแรงกดดัน เกี่ยวกับเวลาน้อยกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น มักคุเทศก์และผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุจึงต้อง ปรับเวลาการท่องเที่ยวให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ท่องเที่ยวสูงอายุ

ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ พบปะ พูดคุยกับผู้คน ไม่ประทับใจกับสิ่งหรูหรา ทันสมัย หรือบริการที่รวดเร็วมากนัก ปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ดี ต้องการการเข้ากลุ่ม และต้องการความเป็นมนุษย์ที่มีชีวิตชีวามากกว่ากลุ่มอื่น ในที่พักหรือโรงแรมจึงควรจัดสถานที่ให้ นักท่องเที่ยวสูงอายุได้มีโอกาสอยู่รวมกลุ่มพบปะพูดคุยกันได้ นักท่องเที่ยวสูงอายุต้องการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตบ้าง ต้องการได้เห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ รู้จักคบหาคนใหม่ ขยายขอบข่ายความรู้ของตนเอง พักผ่อนหย่อนใจ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุในประเทศ ขณะนี้ความต้องการและรสนิยมของนักท่องเที่ยว กลุ่มนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อก่อนพอสมควร ตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ เป็นตลาดที่ค่อนข้างจะเข้าถึงได้ยาก เนื่องจากตลาดกว่าตลาดนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่า นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ ชีวิตมากกว่า จึงต้องการบริการและสินค้าที่มีคุณภาพ คุ่มค่ากับเงินที่จ่ายไป ตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ เป็นตลาดที่กำลังขยายตัว มีอำนาจซื้อมาก และค่อนข้างท้าทาย ในการเข้าถึง เพราะลูกค้าจะพิจารณาสินค้า อย่างถี่ถ้วน ทำให้ตลาดมีความซับซ้อนพอสมควร จึง ต้องมองผู้บริโภคเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ดี นักท่องเที่ยวสูงอายุมีความต้องการที่แน่นอน และ ต้องการจะหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การ ขยายบริการนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสูงอายุจึงต้องมีความรับผิดชอบสูงในการจัดรายการนำเที่ยวให้เหมาะกับอายุของคนกลุ่มนี้ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อาจจะเชื่อใจมากกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงระยะเวลาของ รายการนำเที่ยว นักท่องเที่ยวสูงอายุเป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวอยู่นานจึงไม่ค่อยเร่งรีบ และมีแรงกดดัน เกี่ยวกับเวลาน้อยกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น มักคุ้นเคยและผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุจึงต้อง ปรับเวลาการท่องเที่ยวให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ท่องเที่ยวสูงอายุต้องการมีปฏิสัมพันธ์ พบปะ พูดคุยกับผู้คน ไม่ประทับใจกับสิ่งหรูหรา ทันสมัย หรือบริการที่รวดเร็วมากนัก ปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ดี ต้องการการเข้ากลุ่ม และต้องการความเป็นมนุษย์ที่มีชีวิตชีวามากกว่ากลุ่มอื่น ในที่พักหรือโรงแรมจึงควรจัดสถานที่ให้ นักท่องเที่ยวสูงอายุได้มีโอกาสอยู่รวมกลุ่มพบปะพูดคุยกันได้ นักท่องเที่ยวสูงอายุต้องการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตบ้าง ต้องการได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ รู้จักคบหาผู้คนใหม่ๆ ขยายขอบข่ายความรู้ของตนเอง และได้พักผ่อนหย่อนใจ

ชนิสฐา เจริญศรี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ,การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ความหมายของการท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ คือการท่องเที่ยวพักผ่อนในเวลากลางวันของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีแรงจูงใจที่ผ산ความสนใจที่จะทำกิจกรรมกิจกรรมต่างๆขณะท่องเที่ยว เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ การผ่อนคลาย ความเครียด

การส่งเสริมสุขภาพ และการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ คือ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. ปัจจัยด้านรายได้ 3. ปัจจัยด้านสุขภาพร่างกาย 4. ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมทางและเพศของผู้เดินทาง 5. ปัจจัยด้านความปลอดภัยจุดเด่นของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ คือ ทัศนียภาพที่สวยงามและรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี , ให้บริการรวดเร็ว มีความเป็นมิตร การบริการที่ดูแลเอาใจใส่ , ค่าใช้จ่ายถูกและคุ้มค่าต่อการเดินทาง , แหล่งท่องเที่ยวสวยงามและมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จุดเด่นของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ นักท่องเที่ยวสูงอายุ ผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของโลก จะมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูงสามารถผ่านกระยะยาว โดยเฉพาะผู้เกษียณอายุจากการทำงานจะมีสวัสดิการหรือบำนาญที่รัฐบาลจ่ายให้ อันเป็นรายได้ที่มั่นคง ถึงแม้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันต่ำกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป แต่การผ่านนักท่องเที่ยวที่นานวันกว่าก็สามารถทำรายได้เป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสูงอายุจะมีความรู้และพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ้มค่า เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก พักนาน ใช้จ่ายสูง มีความสามารถในการซื้อบริการในราคาสูง เนื่องจากมีเงินเก็บจากการทำงานหนักมาทั้งชีวิต จึงมีศักยภาพสูงในการบริโภค มักจะคำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย ความมั่นใจด้านบริการ ใส่ใจดูแลสุขภาพที่ดี เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการรองรับตลาดกลุ่มนี้จึงต้องมีการศึกษาในรายละเอียดค่อนข้างมาก และควรมีการเตรียมการที่ดี จึงมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ ดังนี้ พัฒนาอุตสาหกรรมภาคบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดกลุ่มผู้สูงอายุ , พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเพิ่มรูปแบบการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยวเสริมสร้างศักยภาพสถานประกอบการ และบุคลากรภาคบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ สร้างและผลักดันมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มการผ่านกระยะยาวของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ

Rui and Wei (2001) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ได้แก่ ระดับรายได้ สุขภาพร่างกาย และเพื่อนร่วมเดินทางสำหรับปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ได้แก่ การเรียนรู้สิ่งใหม่ การได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ การได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การท่องเที่ยวร่วมกับผู้อื่น การผ่อนคลายความตึงเครียด การเข้าถึงธรรมชาติ การเรียนรู้

วัฒนธรรม เป็นต้น รูปแบบพฤติกรรม รมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ได้แก่ การเดินทาง ในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากมีเวลามาก นิยมท่องเที่ยวครั้งละ 1 หรือ 2 เมืองมากกว่าหลายเมือง ในครั้งเดียวกัน การแบ่งส่วนตลาดของนักท่องเที่ยวสูงอายุอาจแบ่งได้ตามลักษณะของประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ แต่เนื่องจากการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจกรรม ความชอบ และความสนใจ การแบ่งส่วนตลาดตามหลักจิตวิทยาจึงได้รับความนิยม การทำความเข้าใจ ในความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวจะทำให้การการตลาดสามารถวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุได้อย่างไรก็ดีตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ ก่อนข้างเข้าถึง ได้ยาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวสูงอายุมีความต้องการที่แน่นอนและจะพิจารณาสินค้าและบริการต่างๆ อย่างถี่ถ้วน ทำให้เป็นตลาดที่มีความซับซ้อน จึงควรมีการศึกษาความต้องการ ที่แท้จริง ของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ซึ่งจะ ทำให้สามารถแบ่งส่วนตลาดได้ถูกต้อง

วรรณกรรมตัวแปรต้น

แนวคิดลักษณะประชากรศาสตร์ ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงษ์(2543) กล่าวว่าองค์ประกอบทาง ประชากรศาสตร์ หมายถึง ลักษณะต่างๆ ของคนหรือประชากร ทั้งทางด้านชีววิทยาและสังคม ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาพูด การศึกษา เศรษฐกิจ สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัย เป็นต้น โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบหรือลักษณะที่ติดตัวมาโดยกำเนิด (Ascribed Characteristics) เป็นลักษณะทาง ประชากรศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษาพูด ศาสนา
2. องค์ประกอบหรือลักษณะที่หามาได้จากสังคมในภายหลัง (Achieved Characteristics) ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งบุคคลสามารถหา มาได้ โดยแสดงความสามารถตามที่สังคมกำหนด

ตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับรายได้ และอาชีพ มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทาง ท่องเที่ยว อาทิ ผู้ที่มีแนวโน้มที่จะเดินทางได้บ่อยคือ ผู้มีรายได้สูง ครอบครัวมีขนาดเล็ก มีงานทำ และมี อายุ น้อยกว่า 45 ปี (Nicolau & Mass, 2005 อ้างถึง ทักษิณา คุณารักษ์, 2544 หน้า 56) เพศหญิงจะ ให้ ความสำคัญ ในทางเลือกแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมากกว่าเพศชายถึงสองเท่าสำหรับที่พักที่ ชอบที่พักประเภทรีสอร์ตมากกว่า (ทักษิณา คุณารักษ์, 2544)

บทที่ 3

รายละเอียดการปฏิบัติงาน

3.1 ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ

ภาพที่ 3.1.1 : สัญลักษณ์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(Ministry of Tourism and Sports : MOTS)

สถานประกอบการ : กองเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวและกีฬา และ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ที่อยู่ : เลขที่ 4 ถนนราชดำเนินนอก แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

โทรศัพท์ : 0-2283-1500

โทรสาร : 0-2356-0746

อีเมล : webmaster@mots.go.th

เว็บไซต์ : <https://www.mots.go.th>

เวลาทำการ : วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.30-16.30 น. (ปิดทำการวันหยุดราชการ)

ภาพที่ 3.1.2 : แผนที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

3.2 ลักษณะการประกอบการ ผลิตภัณฑ์การให้บริการหลักขององค์กร

- วิสัยทัศน์

“ มุ่งพัฒนาและบูรณาการด้านการท่องเที่ยวและการกีฬา สร้างเสริมความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ”

- พันธกิจ

1. จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและกีฬาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของประเทศ
2. กำหนดแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำ นโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างได้ผล
3. พัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวและกีฬาที่จำเป็น ทั้งในด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัย สนับสนุนอื่นๆ ที่จำเป็นอย่างครบถ้วนและได้มาตรฐาน
4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการบริหารและเพื่อการให้บริการ ตลอดจนองค์ความรู้และนวัตกรรม ต่างๆ ที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกีฬา
5. สร้างให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกีฬาในแบบบูรณาการร่วมกัน กับทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง

3.3 รูปแบบการจัดองค์การและการบริหารงานขององค์กร

แผนผังองค์กร

 นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	 นายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	 นายอารัญ บุญชัย ผู้ช่วยปลัดกระทรวง	
 นายวิทิต วัฒนชัยเจริญ รองปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา	 นายสันติ ปาหวาย รองปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	 นายสุพจน์ วงศ์พรหมท้าว ผู้อำนวยการกองกลาง	
 นายมงคล วิมลรัตน์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ และแผนงาน	 นางสาวแสงจันทร์ แก้วประทุมรสมี ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจ	 นายสุรน วิชัยรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีฯ	
 นางสาวมิ่งขวัญ บุญโกศัย ผู้อำนวยการกองตรวจราชการ	 นางสาวจิราภรณ์ พรมมะหา ผู้อำนวยการกองการ ต่างประเทศ	 นายจตุรนต์ รักดิวนิช ผู้อำนวยการกอง มาตรฐาน	 นางสาวสุภาพร โทนสุวรรณ รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการ กองตรวจสอบภายใน

ภาพที่ 3.3.1 : แผนผังองค์กร

3.4 ตำแหน่งงานและลักษณะงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย

3.4.1 ตำแหน่ง

3.4.1.1 นางสาว กฤติยาณี พุ่มเกิด

แผนก / ส่วนงาน แผนกกongเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวและกีฬา

กลุ่มวิจัยและแผนพัฒนาเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวและกีฬา

3.4.1.2 นางสาว โยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล

แผนก / ส่วนงาน แผนกกongยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มบริหารทั่วไป

3.4.1.3 นางสาว ดวงพร วรรณวีรติกุล

แผนก / ส่วนงาน แผนกกongเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวและกีฬา

กลุ่มสารสนเทศเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวและกีฬา

3.4.2 ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย

- พิมพ์เอกสาร / ถ่ายสำเนาเอกสาร
- ลงรับ-ส่งเอกสารผ่านระบบ E-Saraban
- จัดส่งเอกสารไปตามสายงานต่างๆ
- เตรียมจัดการประชุม
- ถอดเทปการประชุม
- ดูงานนอกสถานที่
- หาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

3.5 ชื่อและตำแหน่งงานของพนักงานที่ปรึกษา

- นายอภิศักดิ์ เชื้อวบางยาง
 - ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน

3.6 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม – 31 สิงหาคม 2561

3.7 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

3.7.1 กิดหัวข้อโครงการ และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ

กิดหัวข้อโครงการและปรึกษากับพี่เลี้ยงเกี่ยวกับหัวข้อและเนื้อหา พร้อมศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากพี่เลี้ยงในการทำโครงการ

3.7.2 ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อโครงการ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อและเนื้อหาของโครงการ เพื่อรับคำแนะนำจากอาจารย์เป็นการช่วยให้โครงการสำเร็จลุล่วงได้ง่ายขึ้น พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ขาดหายและผิดพลาดในเนื้อหาของโครงการ

3.7.3 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ

โดยมีการศึกษาข้อมูลจากทางหนังสือ และเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อรวบรวมและสรุปทำเป็นเนื้อหาของโครงการ

3.7.4 ลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

ลงพื้นที่การท่องเที่ยวเพื่อเก็บสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อนำกลับมาวิเคราะห์ผล

3.7.5 เรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

นำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการการเรียบเรียง เช่น เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ และแบบสัมภาษณ์ที่วิเคราะห์แล้วจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

3.7.6 จัดทำเอกสารรายงานและการนำเสนอ

จัดทำเอกสารโครงการโดยการพิมพ์เอกสารตามลำดับขั้นตอนทั้ง 5 บท พร้อมทั้งจัดทำการนำเสนอโครงการในรูปแบบ Power Point

ขั้นตอนการดำเนินงาน	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61
1. คิดหัวข้อโครงการ	↔			
2. ปรึกษาหัวข้อโครงการกับอาจารย์ที่ปรึกษาและพนักงานที่ปรึกษา	↔	→		
3. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล		↔	→	
4. ลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล			↔	
5. เรียบเรียงเอกสาร			↔	→
6. จัดทำเอกสารรายงานนำเสนอ		↔		→

ตารางที่ 3.7.1 : ระยะเวลาการดำเนินงาน

3.8 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้

3.8.1 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำโครงการ	3.8.2 ซอฟต์แวร์
• เครื่องคอมพิวเตอร์ • เครื่องถ่ายเอกสาร • เครื่องบันทึกเสียง	• โปรแกรม Microsoft Office Word • โปรแกรม Microsoft Office PowerPoint

บทที่ 4

ผลการปฏิบัติโครงการ

4.1 การดำเนินงานศึกษาวิจัย มีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

- 4.1.1 ระเบียบวิธีวิจัย
- 4.1.2 วรรณกรรมและประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- 4.1.3 วิธีการดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษา 2 แบบคือ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ เช่น บทความงานวิจัย ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในประเทศ
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่คณะผู้วิจัยจะต้องลงไปศึกษาสังเกต และกลุ่มบุคคลที่ต้องการศึกษาโดยละเอียดทุกด้านในลักษณะเจาะลึก ทางคณะผู้วิจัยจึงเลือก การสัมภาษณ์ (Interviews) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสนทนา ชักถามและโต้ตอบระหว่างผู้รวบรวมข้อมูล หรือผู้สัมภาษณ์ (interviewer) กับผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ ถูกสัมภาษณ์ (interviewee) วิธีนี้ผู้รวบรวมข้อมูลมี โอกาส สังเกตบุคลิกภาพ อากัปกริยา ตลอดจนพฤติกรรมทางกายและวาจา ขณะสัมภาษณ์ซึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลที่ใช้ ตีความหมาย พฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ประกอบคำสัมภาษณ์ได้ด้วย (Macintyre, 2000; Schmuck, 2006)

4.1.2 วรรณกรรมและประชากรกลุ่มตัวอย่าง

— วรรณกรรม

วรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมการ
ท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 8 เล่ม

— ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย ที่มีอายุ 60
ปีขึ้นไปและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ จำนวนทั้งหมด 10 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง
คือใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณา
จากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบนี้มีชื่อ
เรียกอีกอย่างว่า Judgement sampling (ศาสตราจารย์ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์และรองศาสตราจารย์
ยุทธพร อิศรัชย์, 2555).

โดยกลุ่มผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจากหลักเกณฑ์
3 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานของการท่องเที่ยว
หรือการดูแลผู้สูงอายุ
2. เป็นบุคคลมีลักษณะเป็นผู้นำทางความคิด (opinion leader) ที่สามารถโน้มน้าวหรือชักจูง
บุคคลอื่นๆ ให้มีความคิดเห็นคล้ายคลึงตามกับตน ในเรื่องความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเป็นตัวกลางในการ
เชื่อมโยงทางความคิดระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไปได้เป็น
อย่างดี
3. นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

(ศาสตราจารย์ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์และรองศาสตราจารย์ ยุทธพร อิศรัชย์, 2555).

4.1.3 วิธีการดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงานการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

- การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ในส่วนของแบบสัมภาษณ์
- การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 8 เล่ม

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้ส่งคืนกลับมาทั้งหมด คณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ แล้วนำไปประมวลผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการทบทวนวรรณกรรมกับการลงสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจริงเปรียบเทียบและนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อเป็นแนวทางการนำไปสู่การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่อการเตรียมความพร้อมและการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม

การทำโครงการครั้งนี้ เป็นการทบทวนวรรณกรรมและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลที่ได้จากการทบทวนและได้จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยทำการศึกษาสัมภาษณ์จำนวนทั้งหมด 10 คน และการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 8 เล่ม ดังนี้

ผู้วิจัย	วรรณกรรมเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา	สรุปผลการวิจัย	ประเด็นที่สามารถพัฒนาได้
1. ภูพฤกษ์ กันนะ และ จอมภัก คณัฏระหัด 2558	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในอำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	- พฤติกรรมนักท่องเที่ยว - จุดประสงค์ในการท่องเที่ยว - ลักษณะในการท่องเที่ยว	จากการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ควรมีแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ในการท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุ เช่น ควรมีการปรับปรุงเรื่องความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการเข้าพักในสถานที่ต่างๆ	ในเรื่องของความปลอดภัยในสถานที่แหล่งท่องเที่ยว และความสะดวกสบายในอุปกรณ์ตามสถานที่ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
2. ธฤติมา อัญญะพรสุข 2559	ปัจจัยและกระบวนการการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรป	ศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดและกระบวนการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย	- ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหลังซื้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มว่าจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ	ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุในด้านต่างๆ ทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก เป็นต้น
3. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ 2561	การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ	พัฒนากลยุทธ์เพื่อตอบสนองกับสถานการณ์การแข่งขันทางการท่องเที่ยวและสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการใหม่ๆ	มีการวางแผนการบริหารจัดการควบคู่ไปกับการวางแผนเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเฉพาะหรือเจาะกลุ่ม เนื่องจากจะสามารถเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายเฉพาะได้	การท่องเที่ยวคุณภาพมีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวหลายรูปแบบที่เน้นการพัฒนาซึ่งครอบคลุม 3 มิติ คือ มิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ สอดคล้องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการ

				ท่องเที่ยวที่นำเสนอ กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ให้กับนักท่องเที่ยว ยัง รวมถึงกิจกรรมด้าน ศิลปะ หัตถกรรมด้วย
4. วิทยาการกา จัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล 2558	อาวโซ มาร์เก็ตติ้ง	AWUSO Society 4.0 แก่ด้วย หัวใจ ยังเก๋า	A : Attraction W : Word of mouth U : Union S : Sincere O : Offline & Online	สิ่งที่อยากแนะนำ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว คือ สถานที่นั้นๆ ควรมี อุปกรณ์ Safety เพื่อ ความปลอดภัยจัดเตรียม ไว้เพื่อให้ผู้สูงอายุรู้สึก ปลอดภัย และสบายใจ ทั้งนี้ด้านที่พัก ผู้สูงอายุ ต้องการที่พักที่มีสิ่ง อำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ด้านความ ปลอดภัย ทางภายใน ห้องพัก และบริเวณ โดยรอบ
5. บริษัท SAGA Holidays	พฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวสูงอายุใน ประเทศไทย	พฤติกรรมของ นักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุที่ เปลี่ยนแปลงไป	- นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ต้องการการดูแลเอาใจ ใส่จากผู้ให้บริการ - นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ มีความเชื่อซำกว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ จึงไม่ชอบการเร่งรีบ และการกดดัน	- ผู้ประกอบการควรจัด รายการนำเที่ยวให้มี ความเหมาะสมกับ นักท่องเที่ยว -มีการปรับเวลาในการ ท่องเที่ยวให้ยืดหยุ่น เหมาะสมกับพฤติกรรม การท่องเที่ยวของผู้ สูงอายุ

ผู้วิจัย	วรรณกรรมเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา	สรุปผลการวิจัย	ประเด็น ที่สามารถพัฒนาได้
6. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุในประเทศไทย	ตลาดการท่องเที่ยว ผู้สูงอายุที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น	- ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเข้าถึงยากเนื่องจากมีประสบการณ์ชีวิตที่มาก - มีต้องการ การบริการ และสินค้าที่มีคุณภาพ คุ้มค่าการที่จ่ายไป	ผู้ประกอบการมีการปรับตัวและให้ความสำคัญกับผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อและความแน่นอน
7. ขนิษฐา เจริญศรี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (2556)	การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ	พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ	- นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง สามารถในการพำนักรักเที่ยวได้ ถึงแม้จะมีแนวโน้มค่าใช้จ่ายต่ำกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปแต่การพำนักรักเที่ยวก็สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก - เน้นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ - ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก - มักคำนึงถึงความปลอดภัยและความมั่นใจในการบริการ	-การพัฒนาอุตสาหกรรมภาคการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดกลุ่มผู้สูงอายุ -การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและความปลอดภัย

ผู้วิจัย	วรรณกรรมเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา	สรุปผลการวิจัย	ประเด็นที่สามารถพัฒนาได้
8. Rui and Wei (2001)	สภาพการท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่างประเทศในประเทศไทย	- ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ - รูปแบบพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุ - การตลาดของนักท่องเที่ยวสูงอายุ	- ปัจจัยที่ผู้สูงอายุตัดสินใจเดินทาง ได้แก่ ระดับรายได้ สุขภาพ และเพื่อนร่วมทาง - ผู้สูงอายุจะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาล นิยมท่องเที่ยวครั้งละ 1 หรือ 2 เมือง - นักท่องเที่ยวสูงอายุค่อนข้างเข้าถึงได้ยากเป็นตลาดที่มีความซับซ้อน เพราะนักท่องเที่ยวสูงอายุมิมีความต้องการที่แน่นอน และพิจารณาบริการต่างๆอย่างถี่ถ้วน	ทำความเข้าใจศึกษาความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุซึ่งจะทำให้สามารถแบ่งส่วนตลาดได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4.2 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม

4.2.1 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลวรรณกรรม

4.2.1.1 ภูพฤกษ์ กันนะ และ จอมภักดิ์ คลังระหัด, (2558) กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ เรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ, จุดประสงค์ในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุและลักษณะในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในประเทศไทย

4.2.1.2 ธฤติมา อัญญะพรสุข, (2559) กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ เรื่องปัจจัยและกระบวนการการตัดสินใจในการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว และเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อีกทั้งยังเป็นการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมความต้องการทางการท่องเที่ยวของตัวเองด้วย

4.2.1.3 วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (2561) กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ เรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นสิ่งดึงดูดใจต่อการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว, ด้านความปลอดภัย, ด้านความสะดวกสบายต่อการเดินทางและที่พัก เพื่อเพิ่มคุณภาพและพัฒนาศักยภาพในด้านแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย

4.2.1.4 วิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, (2558) กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ เรื่องพฤติกรรมเชิงลึกของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวและรับประทานอาหารนอกบ้าน, ลักษณะการท่องเที่ยว, ปัจจัยภายนอก – ภายในที่ดึงดูดให้คนสูงวัยออกไปท่องเที่ยวและช่องทางการหาข้อมูลการท่องเที่ยวอีกด้วย

4.2.1.5 บริษัท SAGA Holidays , พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุในประเทศไทย กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ นักท่องเที่ยวสูงอายุมีความต้องการที่แน่นอน และต้องการจะหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ต้องการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น มีความต้องการปฏิสัมพันธ์ พบปะ พูดคุยกับผู้คน ไม่ประทับใจกับสิ่งหรูหรา ทันสมัย หรือบริการที่รวดเร็วมากนัก ต้องการได้เห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ รู้จักคบหาสังคมใหม่ๆ

4.2.1.6 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุในประเทศไทย กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ ตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ เป็นตลาดที่ค่อนข้างจะเข้าถึงได้ยาก เนื่องจากตลาดกว่าตลาดนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่า นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ ชีวิตมากกว่า จึงต้องการบริการและสินค้าที่มีคุณภาพ คำนึงถึงเงินที่จ่ายไป ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การบริการนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสูงอายุจึงต้องมีความ รับผิดชอบสูงในการจัดรายการนำเที่ยวให้เหมาะสมกับอายุของคนกลุ่มนี้ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อาจจะเชื่อซ้ากว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงเรื่องเวลาของ รายการนำเที่ยว นักท่องเที่ยวสูงอายุเป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวอยู่นานจึงไม่ค่อยเร่งรีบ และมีแรงกดดัน

4.2.1.7 ขนิษฐา เจริญศรี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ,การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ ความหมายของการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ คือการท่องเที่ยวพักผ่อนในเวลารว่างของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีแรงจูงใจความสนใจที่จะทำกิจกรรมกิจกรรมต่างๆขณะท่องเที่ยว เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ

คนในท้องถิ่น จุดเด่นของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุนักท่องเที่ยวสูงอายุ ผู้สูงอายุมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง สามารถพำนักระยะ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ่มค่า เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก พักนานใช้จ่ายสูง มีความสามารถในการซื้อบริการในราคาสูง มักจะคำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย ความมั่นใจด้านบริการ ใส่ใจดูแลสุขภาพที่ดี

4.2.1.8 Rui and Wei (2001) กล่าวโดยสรุปพบข้อมูลที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ได้แก่ ระบายรายได้ สุขภาพร่างกาย และเพื่อนร่วมเดินทาง สำหรับปัจจัยเชิงใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ได้แก่ การเรียนรู้สิ่งใหม่ การได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ การได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน การท่องเที่ยวร่วมกับผู้อื่น การผ่อนคลายความตึงเครียด การเข้าถึง ธรรมชาติ การเรียนรู้วัฒนธรรม เป็นต้น รูปแบบพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ได้แก่ การเดินทางในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากมีเวลามาก นิยมท่องเที่ยวครั้งละ 1 หรือ 2 เมืองมากกว่าหลายเมืองในครั้งเดียวกัน การทำความเข้าใจในความต้องการและแรงจูงใจของ นักท่องเที่ยวจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุได้ อย่างไรก็ตามก็ควรคำนึงถึงนักท่องเที่ยวสูงอายุก่อนข้างเข้าถึงได้ยาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวสูงอายุ มีความต้องการที่แน่นอนและจะพิจารณาสินค้าและบริการต่างๆ อย่างถี่ถ้วนทำให้เป็นตลาดที่มีความซับซ้อน จึงควรมีการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ซึ่งจะทำให้สามารถแบ่งส่วนตลาดได้ถูกต้อง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวสูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสูงอายุ

คณะผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวสูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสูงอายุ จำนวน 10 คน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างต่างๆรวม 10 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive random) และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ดังต่อไปนี้

4.3.1 คุณราชัน มีป้อม

นายกเทศมนตรีตำบลบางกระทีก นครปฐม

ทางด้านการท่องเที่ยวผู้สูงอายุทางเทศบาลก็จะมีการสนับสนุนทางการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทั่วไปหรือผู้สูงอายุ นายกได้ยกตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศด้วย ผสมผสานกันไป ทางเทศบาลก็จะมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไม่ว่าจะผู้สูงอายุหรือผู้พิการก็จะมีบริการในเรื่องของสาธารณะต่างๆให้ โดยมีศูนย์บริการพี่น้องประชาชน และในด้านพาหนะส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยตัวเอง ส่วนรถสาธารณะก็สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยชุมชนจะช่วยกันดูแลบริการ เรื่องห้องน้ำสาธารณะของผู้สูงอายุและผู้พิการก็ต้องมีความปลอดภัย สะดวกต่อการเข้าใช้ ตลอดจนถนนหนทางที่ผู้สูงอายุและผู้พิการจะเดินไป ก็มีการทำทางเดิน ทำลาดชัน ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และในเรื่องของการท่องเที่ยวทางเทศบาลเองก็เข้าไปดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามา และทางแหล่งท่องเที่ยวก็จะมีอาหารสำหรับผู้สูงอายุ อย่างเช่นผักปลอดสารพิษ อาหารสุขภาพ เป็นต้น สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือความปลอดภัยสำหรับการทำกิจกรรมท่องเที่ยวก็จะมีอุปกรณ์ Safety อย่างเช่น การขึ้นเรือก็จะมีชูชีพและบุคลากรสำหรับแนะนำดูแลนักท่องเที่ยวในเรือด้วย

4.3.2 คุณอภิชัย มาสุข

หัวหน้ากองสวัสดิการสังคมตำบลบางกระทีก นครปฐม

คนทั่วไปอาจจะมองว่าสิ่งที่อำนวยความสะดวกจะมีเฉพาะแก่คนพิการ ซึ่งจริงๆแล้วผู้สูงอายุก็ใช้ด้วย เพราะฉะนั้นสิ่งสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุคือ ทางลาด ในกรณีที่ทางที่ชันหรือสูง อาจจะต้องมีลิฟต์ เป็นต้น ในเรื่องของการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุควรจะเน้นในด้านสถานที่ท่องเที่ยว โดยปกติแล้วผู้สูงอายุค่อนข้างที่จะชอบเที่ยว แต่แค่ไม่สะดวกในการเดินทาง เพราะฉะนั้นควรจะเน้นสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า ไม่ว่าจะเป็น ที่พัก หรือ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพราะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวพิเศษที่ต้องการความสะดวกสบายมากกว่าคนทั่วไป นอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวคือ การรักษาความปลอดภัย ควรจะมีศูนย์อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เพื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน และทางตำบลบางกระทีกจะมีการพาผู้สูงอายุออกไปพักผ่อนปีละครั้ง ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีการพักค้างคืน เพราะฉะนั้นทางกอง

สวัสดิการต้องมีการออกไป Survey สถานที่ เพื่อให้รองรับกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งด้านที่พักและสถานที่ท่องเที่ยว จึงจะสามารถนำมาเขียนโปรแกรมท่องเที่ยวให้กับทางชมรมผู้สูงอายุได้

4.3.3 คุณพนม กรานจำนง

ประธานชมรมผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์พบว่าจะออกเดินทางท่องเที่ยวไปกับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่เพราะรู้สึกสบายใจและสบายกาย เนื่องจากไม่ต้องดูแลใครและมีลูกหลานคอยดูแล ไม่ต้องขับรถเอง หรือบางที่จะมีการใช้บริการรถสาธารณะเช่นรถตู้ เพื่อความสะดวกสบาย และหากเกิดความประทับใจในครั้งแรกก็จะใช้บริการครั้งต่อไป เวลารับประทานอาหารกับครอบครัว ลูกหลานจะเป็นผู้ซื้อและคอยสั่งอาหารให้ โดยอาศัยว่ารู้ใจและคุ้นเคยกันดี แต่ก็มีความรู้สึกว่าการได้ไปท่องเที่ยวกับเพื่อนๆ ไปกันเป็นกลุ่มก็มีข้อดีเนื่องจากผู้สูงอายุในวัยเกษียณจะรู้สึกเหงา ไม่มีกิจกรรมอะไรให้ทำนอกจากเลี้ยงหลาน ทำให้การได้ไปท่องเที่ยวเป็นกลุ่มจะได้ไปพบปะผู้คนได้เจอสังคมใหม่ๆ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้อื่น สิ่งที่ทำให้มีการปรับปรุงคือเรื่องห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ เนื่องจากผู้สูงอายุบางคนต้องใช้รถเข็นหรือไม้เท้า ทำให้เกิดความไม่สะดวก และจากที่ได้ไปท่องเที่ยวพบว่าห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุ เวลาที่มีจำนวนผู้ใช้บริการมากทำให้ผู้สูงอายุที่เป็นผู้หญิงต้องมาใช้บริการในส่วนของห้องน้ำชาย จึงเกิดความไม่เหมาะสมเท่าที่ควร โถสุขภัณฑ์บางที่เป็นแบบนั่งของซึ่งไม่เหมาะสมต่อการใช้งานต่อผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุบางคนจะมีปัญหาในเรื่องข้อเข่าหรือกระดูก สถานที่พักค้างแรมควรมีทางลาดชันสำหรับผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็น ควรมีวิทยากรที่คอยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและแนะนำเที่ยวตามสถานที่ที่เที่ยวต่างๆควรจะมีการออกแบบให้มีทางลาดรถเข็นสามารถขึ้นบนรถได้

4.3.4 คุณมยุรี พลายบัว

ผู้ใหญ่บ้านตำบลบางกระทิก

สถานที่ท่องเที่ยวควรมีราวจับในห้องน้ำ มีความสะอาด พื้นห้องน้ำต้องไม่ลื่นเกินไป ซึ่งปกติห้องน้ำบางที่ก็มีสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว แต่ควรจะมีเพิ่ม ซึ่งไม่ใช่เฉพาะแค่คนพิการ แต่ควรมีสำหรับผู้สูงอายุด้วย ถ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรมีโซนร้านอาหารสุภาพสำหรับผู้สูงอายุให้รับประทาน เพราะผู้สูงอายุบางคนอาจจะมีโรคประจำตัว ถ้าเราณรงค์ให้แหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่มีอาหารเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุได้ก็จะดี เพราะจะทำให้ผู้สูงอายุเดินทางเลือกซื้อได้ง่าย ด้านความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว กรณีแหล่งท่องเที่ยวมีการขึ้นเรือหรือติดริมน้ำ ก็ควรมีเสื้อชูชีพ ราวหรือเสาจับ

ให้นักท่องเที่ยว หรือควรมีการกันโซนสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพื่อที่จะดูแลได้ง่ายขึ้น เพราะต่อไปจะมีสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น ก็ควรมีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับรองรับคนกลุ่มนี้ เพราะผู้สูงอายุต้องการการดูแลมากกว่าคนทั่วไป และแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ควรมีแพทย์ประจำตามสถานที่นั้น กรณีที่ไปเที่ยวโดยรถบัส จำเป็นต้องมีห้องน้ำ มีตัวอักษรหรือรูปภาพบอกชัดเจนเพื่อบอกสถานะห้องน้ำว่างหรือไม่ เป็นต้น กรณีที่จัดทัวร์สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ควรมีการให้นักท่องเที่ยวกรอกประวัติส่วนตัว ถ้าคนมีโรคประจำตัวก็ควรพกยาติดตัวไปด้วย และควรบอกเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวเพื่อกรณีฉุกเฉินจะได้ช่วยเหลือทัน

4.3.5 คุณจรัส การะเวก

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลกระทุ่มล้ม (อสม.)

จากการสัมภาษณ์พบว่าชอบเดินทางท่องเที่ยวไปกับเพื่อนๆ ไปกันเป็นกลุ่ม เพราะรู้สึกสนุกสนาน ได้เป็นตัวของตัวเองทำอะไรได้เต็มที่ แต่การไปท่องเที่ยวกับครอบครัวต้องมีความสุขภาพเรียบร้อยเนื่องจากเกรงใจครอบครัว ลูกหลาน และเวลาไปรับประทานอาหารลูกหลานจะคอยดูแลสั่งอาหารให้ การเดินทางไปท่องเที่ยวโดยจะใช้รถส่วนตัวเพราะสะดวกสบาย อยากแวะเที่ยวที่ไหนก็แวะได้เลย สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปกับครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นวัด แต่ถ้าไปกับเพื่อนๆ รู้สึกว่าไปเที่ยวที่ไหนก็ได้ เพราะรู้สึกว่าการไปไหนก็สนุกสนานถ้าได้ไปกับกลุ่มเพื่อนๆ โดยระยะเวลาการท่องเที่ยวจะอยู่ที่ประมาณ 2 วันต่อครั้ง ข้อมูลการท่องเที่ยวจะหาได้จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ สิ่งที่ยอยากให้พัฒนาคือผู้ให้บริการควรจะต้องมีความใส่ใจและให้การดูแลนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นพิเศษ ห้องน้ำสาธารณะควรมีราวจับกันลื่นด้านข้างโถสุขภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและโถสุขภัณฑ์ควรเป็นแบบโถชักโครกซึ่งมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ห้องน้ำที่สำคัญต้องมีความสะอาด ควรเพิ่มปริมาณห้องน้ำผู้สูงอายุและผู้พิการให้มากขึ้นเพราะส่วนใหญ่ตามปั้มน้ำมันจะมีแค่ห้องเดียวซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ

4.3.6 คุณกฤษณา กองตาพันธ์

พยาบาลผู้จัดการดูแลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ Care Manager (CM)

การดูแลผู้สูงอายุขณะเดินทางท่องเที่ยวเบื้องต้น ก็จะมีการตรวจคัดกรอง ADL ดูจากกิจวัตรประจำวัน มีอยู่ประมาณ 10 ข้อ จะมีคะแนนให้ ถ้า 0 – 4 นี้คือผู้สูงอายุที่คิดเตียง ถ้า 4 -11 คือคิดบ้าน ถ้า 11 ขึ้นไป ถึง 20 คือคิดสังคม เพื่อเช็คความพร้อมของผู้สูงอายุเอง และถ้านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั่งรถเข็นก็จะต้องมีความลำบากในการท่องเที่ยวชนิดหนึ่ง เนื่องจากรถบ้านเราไม่ค่อยสะดวก ไม่มีระบบขึ้นลง

ไฮดรอลิกหรือทางลาดแบบประเทศญี่ปุ่น เราต้องยกผู้สูงอายุเอง ถ้าผู้สูงอายุคนไหนพอจะเดินไหว ก็
ประคองเดินขึ้นไป ถ้านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไปเที่ยวกับทัวร์ รถบัสแต่ละคันควรจะต้องมีหมอนหรือ
พยาบาลประจำบัสอย่างน้อย 1 คน เพื่อดูแลนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ หรือถ้านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคนนั้นมี
โรคประจำตัวควรเตรียมยาไป สำนวญตัวเอง มีอะไรต้องบอก เพื่อป้องกันเหตุฉุกเฉิน อันนี้คือพูดใน
มุมมองของพยาบาลผู้ดูแลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

4.3.7 คุณเนย คุ่มโหมด

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไป

คุณยายชอบเดินทางไปท่องเที่ยวกับครอบครัวมากกว่าไปกับเพื่อน เพราะว่าไม่ชอบคนเยอะ
ต้องรอ ไม่ค่อยส่วนตัว แต่ก่อนไม่ค่อยชอบท่องเที่ยวเพราะว่ายังมีภาระที่ต้องรับผิดชอบ เป็นหัวหน้า
ครอบครัว แต่ตอนนี้สบายกว่าเมื่อก่อนแล้ว สบายใจที่จะท่องเที่ยวมากกว่าเมื่อก่อน มีเวลาว่างเยอะ
และได้เดินทางไปกับครอบครัว แต่ในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวควรจะต้องมี
การปรับปรุงและรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหรือผู้พิการให้ได้มากกว่านี้ อย่างเช่นในด้านการบริการ
ห้องน้ำสาธารณะ ควรมีที่จับเพื่อให้ผู้สูงอายุมีที่พุงตัวเมื่อตอนทำธุระเสร็จ พื้นพยายามให้พื้นแห้ง
ตลอดเวลาเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และร้านอาหารควรมีตัวหนังสือที่ใหญ่พอสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
หรือ ทำเมนูอาหารเป็น 2 แบบ คือ แบบสำหรับคนทั่วไป กับแบบสำหรับผู้สูงอายุ และจากที่ไป
ท่องเที่ยวว่ามีสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งมีการบริการรถเข็นและร่วมฟรีสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ขยายใจคิดว่าถ้าแหล่งท่องเที่ยวหลายๆที่ได้แบบนี้ มันก็จะสะดวกต่อการ
ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นควรขึ้นอยู่กับระบบการจัดการที่ดีด้วย

4.3.8 คุณกลอยใจ ตั้งวัฒนทรงพล

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไป

จากการสัมภาษณ์พบว่าเดินทางไปท่องเที่ยวกับเพื่อนๆ เป็นส่วนใหญ่ เพราะรู้สึกสนุกสนาน
และได้เจอผู้คนใหม่ๆ เพื่อนๆ ในรุ่นเดียวกันที่คุยกันเข้าใจกัน และบางทีที่อยากไปท่องเที่ยวแต่ต้องรอ
ลูกหลานมีเวลาว่าง แต่ไปกับเพื่อนๆ จะสะดวกกว่า สามารถนัดกันได้ง่ายเพราะค่อนข้างจะมีเวลาว่าง
และตรงกันเยอะ ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวประมาณ 1-2 วัน โดยหาข้อมูลการท่องเที่ยวได้มา
จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในโทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น ถ้าใช้จ่ายแต่ละครั้งจะไม่มากเพราะเนื่องจากมี
การแชร์กันในกลุ่มเพื่อนๆ ที่ท่องเที่ยวด้วยกัน สิ่งที่ยากให้ปรับปรุงการท่องเที่ยวผู้สูงอายุคือห้องน้ำ
เนื่องจากผู้สูงอายุจะมีปัญหาในด้านการขับถ่ายและจะบัสสวะบ่อยครั้ง เวลาที่ไปเข้าห้องน้ำสาธารณะ

จะมีห้องน้ำผู้สูงอายุแค่ห้องเดียวซึ่งไม่เพียงพอ ห้องน้ำทุกห้องควรมีราวจับกันลื่นป้องกันการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ และควรมีกระดาดชำระทุกห้องเพื่อความสะดวกสบายต่อการใช้งาน ด้านพาหนะรถสาธารณะ ปุ่มกดขึ้นลงควรอยู่ในระดับที่สามารถนั่งและกดได้พอดี ผู้ให้บริการในด้านต่างๆ ควรมีความเข้าใจกับผู้สูงอายุ และบริการด้วยความเต็มใจ

4.3.9 คุณลำพรรณ ทองซิด

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไป

จากการสัมภาษณ์พบว่าเดินทางไปท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัวเป็นส่วนมาก และเดินทางโดยใช้รถส่วนตัว หรือบางทีจะใช้บริการรถจ้างคอยพามาเที่ยว เพื่อความสะดวกสบายไม่ต้องขับเอง และมีไกด์คอยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ระยะเวลาการท่องเที่ยวบางทีไปถึงหนึ่งอาทิตย์เพราะรู้สึกต้องการไปพักผ่อนอย่างจริงจัง ข้อมูลการท่องเที่ยวหาจากเว็บไซต์การท่องเที่ยว และยอมจ่ายแพงกว่าหากจะได้รับการบริการที่ดีคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป สิ่งที่ยากให้พัฒนาและปรับปรุงคืออยากให้การคำนึงถึงความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวควรมีการปรับภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามและไม่มีขยะ คำนึงความปลอดภัยของตัวนักท่องเที่ยว บางทีมีข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยวอยากให้มีความหมายที่มีความเข้มงวด

4.3.10 Mr.Sun Stockmann

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไปชาวคนต่างชาติที่เกษียณอายุและมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย

ด้านการขนส่งสาธารณะ สำหรับผมแล้วผมคิดว่ารถขนส่งสาธารณะของประเทศไทยค่อนข้างดีและสะดวกสบายสำหรับชาวต่างชาติถ้าเทียบกับหลายๆประเทศที่ผมเคยไป เช่น การเดินทางไปสนามบิน หรือการเดินทางท่องเที่ยวในต่างจังหวัด แต่ก็ควรมีทางขึ้นสำหรับคนแก่ หรือคนพิการ เพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติอยากให้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อที่จะสามารถสื่อสารและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว หรือร้านอาหาร เป็นต้น ในส่วนสถานที่ท่องเที่ยว บางสถานที่ค่อนข้างที่จะมีความสกปรก และค่อนข้างอันตรายสำหรับชาวต่างชาติอยู่ และหนึ่งสิ่งที่ยากให้ประเทศไทยปรับปรุงคือการเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว ควรจะเก็บค่าเข้าชมในราคาที่เท่ากับคนไทย ส่วนด้านการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่ผมจะเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัวและเพื่อน เพราะรู้สึกสนุกและสะดวกสบายกว่า และจะเดินทางโดยใช้รถส่วนตัวเป็นหลัก แต่โดยรวม

แล้วผมก็ชอบที่จะเที่ยวประเทศไทยเพราะประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ผู้คนใจดีและน่ารัก
ผมรักประเทศไทยนี้มากครับ

4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า

4.4.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว

- มีการบริการห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ
- เสริมสร้างศักยภาพสถานประกอบการ และบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ
- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ
- พัฒนาการและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดกลุ่มผู้สูงอายุ

4.4.2 ด้านความปลอดภัย

- มีอุปกรณ์ safety ในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว
- ในอาคารควรมีสัญญาณเตือนภัย
- มีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟที่ชัดเจน
- ควรมีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง

4.4.3 ด้านอาหาร

- มีทางลาดสำหรับ wheelchair เพื่อเข้าร้านอาหาร
- รายการอาหารมีขนาดตัวหนังสือชัดเจน และมีรูปภาพประกอบ
- มีป้ายบอกทางเข้าร้านขนาดใหญ่และชัดเจน

- ผู้ให้บริการต้องมีความเข้าใจผู้สูงอายุ
- มีบริการรถเข็นหรือไม่เท่า

4.4.4 ด้านพาหนะ

- รถสาธารณะควรมีทางขึ้น – ลง (Low floor) ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
- มีปุ่มสัญญาณลงรถติดตั้งในตำแหน่งที่ผู้โดยสารกดได้โดยไม่ต้องลุกจากที่นั่ง
- พื้นรถโดยสารทำมาจากวัสดุที่ลื่นยากทั้งในสภาวะที่แห้งและเปียก
- เสาควรเป็นสีเหลืองหรือส้ม เพื่อง่ายต่อการมองเห็น
- มีพื้นที่สำหรับ Wheelchair

ภาพที่ 4.4.4 : รูปภาพประกอบการบรรยายรถสาธารณะ

4.4.5 ด้านที่พัก

- ทางเข้าภายในอาคารมีทางลาดและราวจับสำหรับผู้สูงอายุ
- ห้องน้ำภายในห้องพักควรมีราวจับใกล้โถสุขภัณฑ์ และแยกระหว่างส่วนแห้งและส่วนเปียก
- มีปุ่มฉุกเฉินในห้องน้ำ
- แต่ละห้องควรมีชุดปฐมพยาบาลในห้องพัก
- ควรมีบริการรถรับส่งจากที่พักไปยังสถานที่ต่างๆ
- ในห้องพักควรมีสัญเบอร์โทรศัพท์สำหรับกรณีฉุกเฉิน

บทที่ 5

สรุปผลข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลโครงการ

5.1.1 สรุปผลโครงการโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้

จากการที่คณะผู้จัดทำได้ไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในตำแหน่งนักศึกษาฝึกงาน และทางคณะผู้จัดทำได้มีการจัดทำโครงการวิจัย โดยโครงการที่นำเสนอมีชื่อโครงการว่า “การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ” เพื่อการเตรียมความพร้อมทางด้านการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จากการที่ได้ทำการนำเสนอโครงการไปนั้น ทางองค์กรได้รับทราบเกี่ยวกับข้อมูลโครงการและวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการว่าจัดทำเพื่ออะไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย, เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นทัศนคติต่อการท่องเที่ยวผู้สูงอายุของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในไทย โดยจากการที่คณะผู้จัดทำได้นำเสนอโครงการที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาไปนั้น ก็พร้อมให้คำแนะนำเพิ่มเติมและช่วยชี้แนะวิธีในการหาข้อมูล ด้วยเป็นโครงการที่สามารถเป็นแนวทางการนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยั่งยืนต่อไปได้

จากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เห็นได้ว่าการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ มีแนวทางในการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านอาหาร ด้านพาหนะ ด้านที่พัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างเข้าถึงได้ยาก เป็นตลาดที่มีความซับซ้อน ดังนั้นจึงต้องพัฒนาให้อุตสาหกรรมการบริการเหล่านี้มีศักยภาพมากขึ้นเพื่อรองรับและตอบโต้ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในอนาคต รวมทั้งยังต้องศึกษาความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้ละเอียดเพื่อที่จะสามารถแบ่งส่วนตลาดนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

5.2 สรุปผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา

5.2.1 การปฏิบัติสหกิจศึกษา

จากการที่ได้ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม – 31 สิงหาคม 2561 ในตำแหน่งนักศึกษาฝึกงานที่กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬาและกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำให้ได้เรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานจริงจากงานที่ได้รับมอบหมายฝึกให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น และเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา

5.2.2 ข้อดีของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- ได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ นอกเหนือจากในห้องเรียน
- ได้รับโอกาสในการศึกษาดูงานนอกสถานที่
- ได้เรียนรู้ระบบการทำงานในหน่วยงานราชการ
- ทำให้สามารถใช้เครื่องใช้สำนักงานได้เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

5.2.3 ปัญหาที่พบของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- พบคำศัพท์ที่แปลกใหม่ในการทำงาน ทำให้ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม
- ด้านการเดินทาง เนื่องจากสถานประกอบการไกลจากที่พักอาศัย ต้องกะเวลาการเดินทางให้ดี
- การสื่อสารในการทำงานที่ไม่ชัดเจน

5.2.4 ข้อเสนอแนะ

- ควรเลือกสถานประกอบการในการออกฝึกงานสหกิจศึกษาที่ตรงกับสาขาที่เรียนมา
- ควรเลือกสถานประกอบการในการออกฝึกงานสหกิจศึกษาที่ไม่ไกลจากที่พักอาศัยและสะดวกต่อการเดินทาง

บรรณานุกรม

กรวรรณ สังขกร. (2556). การท่องเที่ยวผ่านกระยะยาว. เข้าถึงได้จาก <https://www.slideshare.net/amisangkakorn/long-stay-22271578?fbclid=IwAR0k4WZ4fcFvlgL6SzewRLtwAzOJxLzLifRWk7PF-3s0OJM5f4Z4vSQBJFQ>

กรวรรณ สังขกร และคณะ. (2558). การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก http://www.sri.cmu.ac.th/~ctrd/uploads/files/file_20171206_1512542336.pdf

กึ่งกาญจน์ สำนวนเย็น. (ม.ป.ป). การทบทวนวรรณกรรม การสร้างกรอบแนวคิดสมมติฐานและตัวแปรในการวิจัย. เข้าถึงได้จาก http://www.ubu.ac.th/web/files_up/08f2017060214303269.pdf

กนิษฐา เจริญศรี. (ม.ป.ป). การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก <http://kanittha.rpu.ac.th/wp-content/uploads/2016/11/07-Special-Unit-7.pdf>

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และ ยุทธพร อิศรัชย์. (2555). การประเมินผลงานของสภาพัฒนาการเมือง. เข้าถึงได้จาก <http://www.ombudsman.go.th/10/documents/public/Fullreport.pdf>

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : ปกเจริญผล.

โปรดปราน เพชรสด. (2558). แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านจำรุง จังหวัดระยอง. เข้าถึงได้จาก https://repository.rmutp.ac.th/bitstream/handle/123456789/2015/BUS_59_12.pdf?sequence=1

พงศ์เสวก เอนกงานงค์พร. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากรรุ่นเบบี้บูมในกรุงเทพมหานคร. เข้าถึงได้จาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2048/1/pongsavake_anek.pdf?fbclid=IwAR3cjb0yQJAnIdUNgMXTDvovjcViR8fOk93ttTfTnB0Q6dOL0Gnjv-ji9h4

ภูพฤต กัณณะ และ จอมกัฒม์ คลังระหัด. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. เข้าถึงได้จาก http://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/779/rmutrconth_133.pdf?sequence=1&isAllowed=y

วรรณมน จันทดิษฐ. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษากรณีตลาด
น้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. เข้าถึงได้จาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/450/1/watsamon_chant.pdf

วิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2558). *ผ่าเทรนด์ Aging Society แก่เก๋า! พร้อมสูตร (ไม่) ลับ
“AWUSO” กลยุทธ์ซื้อใจรุ่นเดอะ*. เข้าถึงได้จาก <https://positioningmag.com/1169474>

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุ
ในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก [http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/%E0
%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%204.pdf](http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%204.pdf)

Peter Carr SAGA Holidays. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก
<http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads.pdf>

Ratirita. (2561). เจาะลึก “อาวุโส มาร์เก็ตติ้ง” จับตลาดคนสูงวัยอย่างไรให้อยู่หมัด. เข้าถึงได้จาก
<https://brandinside.asia/insight-aging-society>

Rui and Wei. (2554). สภาพการท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่างประเทศในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก
<http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/บทที่%204.pdf>

The background of the page features a large, faint watermark of the Siam University seal. The seal is circular with a double border. The outer border contains the text 'มหาวิทยาลัยสยาม' (Mahavithayalai Siam) in Thai script at the top and 'SIAM UNIVERSITY' in English at the bottom, separated by two small star-like symbols. The inner circle contains a stylized emblem of a mountain or a traditional Thai architectural element.

ภาคผนวก ก

บทความวิชาการและโปสเตอร์ “เรื่องการสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการ
ท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”

การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

The survey of the elderly to prepare tourism industry in Bangkok and metropolitan area.

กฤติยาณี พุ่มเกิด¹, โยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล², ดวงพร วรรณวีรดิกุล³

ภาควิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยสยาม

38 ถ. เพชรเกษม แขวง บางหว้า เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

E-mail : Kittiyaneel802@hotmail.com¹, Yosita2105@gmail.com², Phanggii-berry@hotmail.com³

บทคัดย่อ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทยที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการหรือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งระเบียบวิธีวิจัยนิพนธ์ และจากอินเทอร์เน็ต และจากการลงสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำนวนทั้งหมด 10 คน แล้วจึงวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าสอดคล้องกับวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และจากผลการวิเคราะห์ทั้งสองนี้จะนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางการนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านพาหนะ ด้านอาหารและด้านที่พัก เพื่อการเตรียมความพร้อมและการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวในประเทศไทย, นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ, เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Abstract

The objective of this project is to review knowledge about the preparation of senior tourism in Thailand. The results come from the analysis of academic work or literature review of all related

academic papers, which including research methodology, research papers, internet, depth interview with 60-year-old above senior tourist, and 10 people working in the field involved with senior tourism. The result of the study indicated that the articles shown presented five main contents which are 1) Senior travel behavior, 2) Tourism purpose, 3) Internal attraction factors, 4) External attraction factors, 5) Channel for travel information. The result from the interviews with the sample group who are senior tourists and people involved with elderly tourism found consistent with the literature review.

The results of these analyzes will be used as a guide to the development of quality tourism places, safety, vehicles, food, and accommodation to prepare and support for the future sustainable senior tourism.

Keywords : Thailand's tourism, Senior tourists, Bangkok and metropolitan area.

บทนำ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยจากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า หลังจากปี 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่า

ประชากรในวัยแรงงาน และในปี 2560 จะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรเด็กน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลประชากรของประเทศไทยปี 2556 ประชากรไทยมีจำนวน 64.6 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุมากถึง 9.6 ล้านคน คาดว่าในปี 2573 จะมีจำนวนผู้สูงอายุ 17.6 ล้านคน (ร้อยละ 26.3) และปี 2583 จะมีจำนวนถึง 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ (มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ, 2015) และปัจจุบันประเทศไทยกำหนดนิยาม ผู้สูงอายุไว้อย่างเป็นทางการ คือผู้ที่มิอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2546 (มติคณะรัฐมนตรีของนิยามผู้สูงอายุ, 2556)

อย่างไรก็ตาม การเตรียมความพร้อมทางสังคม เมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุการอาศัยอยู่กับบ้านจึงมีเพิ่มขึ้น ประกอบกับร่างกายที่เสื่อมโทรมลง ยิ่งทำให้ต้องอยู่ “ติดบ้าน” มากขึ้น การเดินทางที่ไม่สะดวก จึงได้แต่อยู่กับสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ไม่มีโอกาสได้เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ มีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น น้อยลงขาดเพื่อนวัยเดียวกัน คู่ชีวิตก็ตายจากกัน เพื่อนที่เหลืออยู่ ก็น้อยลงขาดการเยี่ยมเยียน สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีจิตใจห่อเหี่ยวลงทุกวัน จึงต้องมีการกลับเข้าสู่สังคม ต้องมีเพื่อนต่างวัย เพื่อนพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรับตัวให้เข้ากับสังคมในปัจจุบัน ให้เป็นที่รักของบุคคลอื่น ไม่ยึดถือตนเองต้องคอยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สนใจรับรู้สิ่งใหม่ๆจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ออกสังคมเป็นครั้งคราวเพื่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (กระทรวงสาธารณสุขส่วนกลาง, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เลือกทำการวิจัยเรื่องการสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้จึงเห็นว่าการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของบุคคลมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลเองแล้วยังแตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไปด้วยคือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ่มค่า ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความมั่นใจและความปลอดภัย แต่อาจจะมีปัญหาในเรื่องของสุขภาพ การที่จะสร้างความน่าสนใจหรือเพิ่มแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม รวมถึงต้องพัฒนาระบบการท่องเที่ยวให้ดี เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทยให้มีศักยภาพที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลรวมทั้งความคิดเห็นและทัศนคติจากนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ขอบเขต

- เอกสารวรรณกรรม :วรรณกรรม จำนวน 8 เล่ม
- กลุ่มตัวอย่าง : นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน

- ขอบเขตด้านเวลา : ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2561
- ขอบเขตเชิงพื้นที่ : จังหวัด กรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล
- ตัวแปรที่ศึกษา : ตัวแปรต้น คือ ประชากรศาสตร์
- ตัวแปรตาม คือ 1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว 2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นทัศนคติและปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของนักท่องเที่ยวสูงอายุในการท่องเที่ยวในประเทศไทย
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยไปใช้วางแผนและเตรียมความพร้อมในการท่องเที่ยวสูงอายุ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. คิดหัวข้อโครงการ และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ
คิดหัวข้อโครงการและปรึกษากับพี่เลี้ยงเกี่ยวกับหัวข้อและเนื้อหา พร้อมศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากพี่เลี้ยงในการทำโครงการ
2. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อโครงการและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อและเนื้อหาของโครงการ เพื่อรับคำแนะนำจากอาจารย์เป็นการช่วยให้โครงการสำเร็จลุล่วงได้ง่ายขึ้น พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ขาดหาย และผิดพลาดในเนื้อหาของโครงการ
3. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีการศึกษาข้อมูลจากทางหนังสือและเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อรวบรวมและสรุปทำเป็นเนื้อหาของโครงการ

4. ลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

ลงพื้นที่การท่องเที่ยวเพื่อเก็บสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวสูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสูงอายุ เพื่อนำกลับมาวิเคราะห์ผล

5. เรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

นำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการมาเรียบเรียง เช่น เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ และแบบสัมภาษณ์ที่วิเคราะห์แล้วจากนักท่องเที่ยวสูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสูงอายุ

6. จัดทำเอกสารรายงานและการนำเสนอ

จัดทำเอกสาร โครงการ โดยการพิมพ์เอกสารตามลำดับขั้นตอนทั้ง 5 บท พร้อมทั้งจัดทำนำเสนอโครงการในรูปแบบ Power Point

ผลการปฏิบัติโครงการ

จากผลการศึกษาพบว่าได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย ดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

- มีการบริการห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ
- เสริมสร้างศักยภาพสถานประกอบการ และบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีจิตความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ
- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ
- พัฒนาบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดกลุ่มผู้สูงอายุ

ด้านความปลอดภัย

- มีอุปกรณ์ safety ในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว
- ในอาคารควรมีสัญญาณเตือนภัย
- มีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟที่ชัดเจน
- ควรมีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง

ด้านอาหาร

- มีทางลาดสำหรับ wheelchair เพื่อเข้าร้านอาหาร
- รายการอาหารมีขนาดตัวหนังสือชัดเจน และมีรูปภาพประกอบ
- มีป้ายบอกทางเข้าร้านขนาดใหญ่และชัดเจน
- ผู้ให้บริการต้องมีความเข้าใจผู้สูงอายุ
- มีบริการรถเข็นหรือไม่เท่า

ด้านพาหนะ

- รถสาธารณะควรมีทางขึ้น – ลง (Low floor) ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
- มีปุ่มสัญญาณลงรถติดตั้งในตำแหน่งที่ผู้โดยสารกดได้โดยไม่ต้องลุกจากที่นั่ง
- พื้นรถโดยสารทำมาจากวัสดุที่ลื่นยากทั้งในสภาวะที่แห้งและเปียก
- เสาคือเป็นสีเหลืองหรือส้ม เพื่อช่วยต่อการมองเห็น
- มีพื้นที่สำหรับ Wheelchair

สรุปผล

จากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ มีแนวทางในการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านอาหาร ด้านพาหนะ ด้านที่พัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างเข้าถึงได้ยาก เป็นตลาดที่มีความซับซ้อน ดังนั้นจึงต้องพัฒนาให้อุตสาหกรรมการบริการ

เหล่านี้มีศักยภาพมากขึ้นเพื่อรองรับและตอบโจทย์ของนักท่องเที่ยวสูงอายุในอนาคต รวมทั้งยังต้องศึกษาความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุให้ละเอียดเพื่อที่จะสามารถแบ่งส่วนตลาดนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ได้ให้โอกาสเข้าไปฝึกสหกิจศึกษา และขอขอบคุณบุคคลดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ชาญชัย ประคินกิจ อาจารย์ที่ปรึกษา
2. นางสาวจิราดี อ่อนวงศ์ หัวหน้ากลุ่มวิจัยและแผนพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา
3. นางสาววิมลีน พุกยานุพงศ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ กลุ่มสารสนเทศเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา
4. นางสาวภาวิตรี กุลเจริญ หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
5. นายอภิศักดิ์ เชื้อบางยาง พนักงานที่ปรึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรวรรณ สังขกร.(2556).การท่องเที่ยวผ่านกระยะยาว. [ออนไลน์]
[https://www.slideshare.net/amicsangkakom/long-stay-22271578?fbclid=IwAR0k4WZ4fcFvlgL6SzewRLtwAzOJxLzLifRWk7PF-3s0OJM5f4Z4vSQBJFQ\(1กันยายน2561\)](https://www.slideshare.net/amicsangkakom/long-stay-22271578?fbclid=IwAR0k4WZ4fcFvlgL6SzewRLtwAzOJxLzLifRWk7PF-3s0OJM5f4Z4vSQBJFQ(1กันยายน2561))

กรวรรณ สังขกร และคณะ. (2558). การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. [ออนไลน์].
[http://www.sri.cmu.ac.th/~ctrd/uploads/files/file_20171206_1512542336.pdf\(2ตุลาคม2561\)](http://www.sri.cmu.ac.th/~ctrd/uploads/files/file_20171206_1512542336.pdf(2ตุลาคม2561))

กิ่งกาญจน์ สำนวนเย็น. การทบทวนวรรณกรรม การสร้างกรอบแนวคิดสมมติฐานและตัว

แปรในการวิจัย. [ออนไลน์].

http://www.ubu.ac.th/web/files_up/08f2017060214303269.pdf (13 กันยายน 2561)

ชนิษฐา เจริญศรี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ .
การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. [ออนไลน์].

<http://kanittha.rpu.ac.th/wpcontent/uploads/2016/11/07-Special-Unit-7.pdf> (5 ตุลาคม 2561)

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. 2540. ระเบียบ
วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์และปกเจริญผล.

โปรดปราน เพชรสด. (2558). แนวโน้มการ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อรองรับสังคม
ผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านจำรุง จังหวัดระยอง. [ออนไลน์].
file:///C:/Users/mid/Downloads/BUS_59_12.pdf (30
พฤศจิกายน 2561)

พงศ์เสวก เอนกงานกัพร. (2558).
พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากรรุ่นเบบี้บูมใน
กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์].
<http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2048/1/po>
[ngsavake_anek.pdf?fbclid=IwAR3cjb0yQJAnIdUNg](http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2048/1/po)
[MXTDvovjcViR8fOk93ttTnB0Q6dOL0Gnjv-](http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2048/1/po)
[ji9h4](http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2048/1/po) (14 กันยายน 2561)

ภูพทุฑ์ กันนะและจอมกัถ์ คลังระหัด,
พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในอำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. [ออนไลน์].
http://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/779/rmutrconth_133.pdf?sequence=1&isAllowed=y (8 กันยายน 2561)

วรัธมน จันทิชฐ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ .
พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาว
ไทยศึกษารณิตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.
[ออนไลน์].http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/450/1/watsamon_chant.pdf (5 ตุลาคม 2561)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.

(2561). การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวสูงอายุ.
[ออนไลน์]. <file:///C:/Users/mid/Downloads/125751-Article%20Text-328506-1-10-20180527.pdf> (19
พฤศจิกายน 2561)

วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนแห่งประเทศไทย(สสอท.). (หน้า 84).
[ออนไลน์]. [file:///C:/Users/mid/Downloads/29730-Article%20Text-65387-1-1020150128%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/mid/Downloads/29730-Article%20Text-65387-1-1020150128%20(1).pdf)
(11 กันยายน 2561)

วิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
(2558). ผ่าเทรนด์ Aging Society แก่เก๋า! พร้อมสูตร
(ไม่) ลับ “AWUSO” กลยุทธ์ชี้เป้าใจรุ่นเดอะ .
[ออนไลน์]. <https://positioningmag.com/1169474> (26
พฤศจิกายน 2561)

ศาสตราจารย์ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์และ
รองศาสตราจารย์ ยุทธพร อิศรัชย์. (2555). การ
ประเมินผลงานของสภาพัฒนาการเมือง. [ออนไลน์]
<http://www.ombudsman.go.th/10/documents/public/F>
[ullreport.pdf](http://www.ombudsman.go.th/10/documents/public/F) (9 กันยายน 2561)

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช . พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุใน
ประเทศไทย.[ออนไลน์].
[http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/%E0%B8%](http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%204.pdf)
[9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0](http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%204.pdf)
[B9%88%204.pdf](http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%204.pdf) (14 กันยายน 2561)

Peter Carr SAGA Holidays . พฤติกรรม
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. [ออนไลน์].
<http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads.pdf>
(20 กันยายน 2561)

Ratirita. (2561). เจาะลึก “อาวุโส มาร์เก็ต
ติ้ง” จับตลาดคนสูงวัยอย่างไรให้อยู่หมัด. [ออนไลน์].
<https://brandinside.asia/insight-aging-society>(26
พฤศจิกายน 2561)

Rui and Wei. (2001). สภาพการณ์ท่องเที่ยว
ผู้สูงอายุต่างประเทศในประเทศไทย. [ออนไลน์].
[http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6 / บ ท ที่ %
204.pdf](http://ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/6%20บทที่%204.pdf). (4 พฤศจิกายน 2561)

ภาควิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์

การสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

The survey of the elderly to prepare tourism industry in Bangkok
metropolitan area.

บทคัดย่อ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทยที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการหรือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งระดับวิจัยวิทยานิพนธ์และจากอินเทอร์เน็ต และจากการลงสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำนวนทั้งหมด 10 คน แล้วจึงวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าสอดคล้องกับวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และจากผลการวิเคราะห์ทั้งสองนี้จะนำมาใช้เป็นเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านพาหนะ ด้านอาหารและด้านที่พัก เพื่อการเตรียมความพร้อมและการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างมีศักยภาพและยั่งยืนต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ในส่วนของแบบสัมภาษณ์
 - การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยทำการศึกษาสัมภาษณ์จำนวน ทั้งหมด 10 คน และการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 8 เล่ม

เมื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้ส่งคืนกลับมาทั้งหมด คณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ แล้วนำไปประมวลผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการทบทวนวรรณกรรมกับการลงสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจริงเปรียบเทียบ และนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่อการเตรียมความพร้อมและการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ผลการศึกษาพบว่า

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

มีการบริการห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ

ด้านความปลอดภัย

การมีอุปกรณ์ safety ในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวและในอาคารควรมีสัญญาณเตือนภัย

ด้านอาหาร

มีทางลาดสำหรับ wheelchair เพื่อเข้าร้านอาหาร รายการอาหารมีขนาดตัวหนังสือชัดเจน และมีรูปภาพประกอบ ผู้ให้บริการต้องมีความเข้าใจผู้สูงอายุ

ด้านพาหนะ

รถสาธารณะควรมีทางขึ้น – ลง (Low floor) ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และพื้นรถโดยสารทำมาจากวัสดุที่ลื่นยากทั้งในสภาวะที่แห้งและเปียก และควรมีพื้นที่สำหรับ Wheelchair

ด้านที่พัก

ห้องน้ำภายในห้องพักควรมีราวจับใกล้โถสุขภัณฑ์ และแยกระหว่างส่วนแห้งและส่วนเปียก และแต่ละห้องควรมีชุดปฐมพยาบาลในห้องพั

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลรวมทั้งความคิดเห็นและทัศนคติจากนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นทัศนคติและปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของนักท่องเที่ยวสูงอายุในการท่องเที่ยวในประเทศไทย
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยไปใช้วางแผนและเตรียมความพร้อมในการท่องเที่ยวสูงอายุ

จากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เห็นได้ว่าการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ มีแนวทางในการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านอาหาร ด้านพาหนะ ด้านที่พัก

สรุปผล

จากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ มีแนวทางในการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านอาหาร ด้านพาหนะ ด้านที่พัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างเข้าถึงได้ยาก เป็นตลาดที่มีความซับซ้อน ดังนั้นจึงต้องพัฒนาให้อุตสาหกรรมบริการเหล่านี้มีศักยภาพมากขึ้นเพื่อรองรับและตอบโต้ของนักท่องเที่ยวสูงอายุในอนาคต รวมทั้งยังต้องศึกษาความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุให้ละเอียดเพื่อที่จะสามารถแบ่งส่วนตลาดนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด
นางสาวโยธิตา ตั้งวัฒนทรงพล
นางสาวดวงพร วรรณวิริกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ชาญชัย ประคินกิจ

พนักงานที่ปรึกษา

นายอภิศักดิ์ เชื้อขาวยาง

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬาและ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

The background of the page features a large, faint watermark of the Siam University seal. The seal is circular, with the Thai text 'มหาวิทยาลัยสยาม' (Mahavithayalai Siam) at the top and 'SIAM UNIVERSITY' at the bottom. In the center is a stylized emblem of a mountain and a sun.

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและ
ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์

ข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยวประเทศไทยสำหรับผู้สูงอายุ

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

2. ด้านความปลอดภัย

.....

.....

.....

3. ด้านพาหนะ

.....

.....

.....

4. ด้านอาหาร

.....

.....

.....

5. ด้านที่พัก

.....

.....

.....

The background of the page features a large, faint watermark of the seal of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The seal is circular, with the university's name in Thai script 'มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์' at the top and 'CHULALONGKORN UNIVERSITY' at the bottom. In the center is a five-tiered umbrella (parasol) with a crown on top, flanked by two lions.

ภาคผนวก ค

รูปภาพขณะออกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและ

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุและรายงานการถอดเทปสัมภาษณ์

ฉบับสมบูรณ์

รายงานการถอดเทป

รายงานการถอดเทปฉบับสมบูรณ์กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำนวนทั้งหมด 10 คน ณ จังหวัดกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล

ผู้ดำเนินรายการ : 1). นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด 2).นางสาวโยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล

3). นางสาวดวงพร วรรณวีรติกุล

นำเสนอโครงงานวิจัยเรื่อง

“การสำรวจเพื่อการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”

1. คุณราชัน มีป้อม (นายกเทศมนตรีตำบลบางกระทึก นครปฐม) ขออนุญาตแนะนำตัวนะคะ เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสยาม ขออนุญาตสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวผู้สูงอายุคะ นายกก็เป็นผู้กำกับคำดูแล แต่ที่นี้ผู้สูงอายุในตำบลบางกระทึกเขาจะมีประชนชมรมและในหน่วยราชการก็จะมีกองสวัสดิการสังคมดูแลผู้สูงอายุและมีชมรมผู้สูงอายุ ถามว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ในตำบลบางกระทึก ผู้สูงอายุก็ค่อนข้างเยอะ แต่ก็ถือว่าโชคดีที่ตำบลมีแหล่งท่องเที่ยวด้วย ก็คือตลาดริมน้ำดอนหวาย อันนี้นายกจะลองยกตัวอย่างให้เราเห็นภาพตลาดดอนหวานก็จะเป็นท่องเที่ยวเชิงวิถี วัฒนธรรมและก็เชิงนิเวศด้วยผสมผสานกันไปอยู่ในตลาดริมน้ำดอนหวาย และก็มีอาหารให้นักท่องเที่ยวเข้ามา อย่างตลาดน้ำดอนหวายอย่างนี้นายกได้นำเรียนไปว่าก็จะมีการดูแลของหน่วยงานของรัฐก็คือเทศบาล ก็ได้ใช้งบประมาณส่วนหนึ่งในการไปบริหารการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวเด็ก เยาวชนหรือผู้สูงอายุ ก็เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและในส่วนของผู้สูงอายุการบริการในด้านต่างๆทางเทศบาลเองก็อำนวยความสะดวกในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ว่า ผู้สูงอายุถ้ามีโอกาสในเดินทางมาท่องเที่ยว ไม่ว่าผู้สูงอายุหรือผู้พิการเราก็จะมีการบริการในเรื่องของสาธารณะต่างๆให้ โดยอาจจะมีศูนย์บริการที่นี้เองประชาชนคณะผู้วิจัยถาม : แล้วทางในด้านของยานพาหนะ มีการบริการอย่างไรบ้าง? นายก : ยานพาหนะเราอาจจะยังไม่มีรถรับส่งให้บริการเอง แต่ก็มีรถสาธารณะเข้าถึงสถานที่แหล่งท่องเที่ยว แต่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาจะมาด้วยรถยนต์ส่วนตัวมากันเป็นหมู่คณะ และในเรื่องการบริการห้องน้ำ ทางเทศบาลทางชุมชนเองก็มีการดูแลในส่วนนี้ ยิ่งถ้าเป็นห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ มีความปลอดภัยมากน้อยแค่ไหน พื้นลื่นไหม มีราวจับหรือเปล่า แบบนี้ และถนนหนทางที่ผู้สูงอายุจะเดินในแหล่งท่องเที่ยวก็ต้องดูแลความเรียบร้อย สังเกตว่ามีทางลาดชัน หลุม บ่อ อะไรไหม ถ้าพบเห็นก็แจ้งความปรับปรุงสถานที่ทันที เราก็จะพยายามบริการนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด และทาง

เทศบาลเองหรือชุมชน จะเน้นไปทางด้านความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ของเรา ทางด้านอาหารไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาติไหน ส่วนใหญ่ก็จะชื่นชอบอาหารบ้านเรา และทางแหล่งท่องเที่ยวของเราที่ปลูกผักออร์แกนิกสำหรับสุขภาพด้วย หลายคนอาจจะยังไม่ทราบว่าคอนทราสต์ที่ไฮเทค มีที่พัก มีการลงเรือชมวิวทิวทัศน์สองข้างฝั่งแม่น้ำท่าจีน และในเรือก็จะมีบริการบรรยายให้กับนักท่องเที่ยวได้ฟังว่าจุดไฮไลต์แต่ละจุดมีประวัติความเป็นมาอย่างไร และในเรือเอง ก็ยังคงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ในเรือก็จะมีเสื้อชูชีพ และผู้ให้คำแนะนำคล้าย life guard บนเรืออีกด้วย และเทศบาลก็มีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบอยู่แล้วด้วย

2. คุณอภิชัย มาสุข (หัวหน้ากองสวัสดิการสังคมตำบลบางกระทิก นครปฐม) ผู้วิจัย : เราควรจะพัฒนาปรับปรุงในด้านไหนบ้าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุในอนาคต ? **คุณอภิชัย :** ในด้านแหล่งท่องเที่ยวก็ต้องมีการปรับปรุง เพราะต้องเข้าใจว่าปกติของผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง คนอื่นอาจจะมองว่าสิ่งที่อำนวยความสะดวกจะมีเฉพาะคนพิการ แต่จริงๆ แล้วผู้สูงอายุก็ใช้นะ อย่างห้องน้ำคนพิการ ผู้สูงอายุก็เข้าไปใช้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นสิ่งสำคัญที่สถานที่ท่องเที่ยวจะต้องมีคือสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคือมีทางลาด อาจจะมิลิฟท์กรณีทางมันชันมาก ดังนั้นก็ควรเน้นด้านสถานที่ท่องเที่ยวเป็นหลัก ถ้าถามว่าผู้สูงอายุชอบท่องเที่ยวไหม ก็ชอบอยู่แล้วเหมือนคนปกติทั่วไปแต่ว่าเขาไม่สะดวกในการเดินทางแค่นั้นเอง เพราะว่าเขาเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นทั้งที่พัก ทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและก็ความปลอดภัยด้วย ต้องมีศูนย์อำนวยความสะดวกเบื้องต้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่ที่หรรษา อาจจะเป็นรถก็ได้ กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ซึ่งในเวลาไม่ก่นาทีก็อาจทำให้ผู้สูงอายุเสียชีวิตได้

3. คุณพนม กรานจ่านง (ประธานชมรมผู้สูงอายุ) ผมชื่อเล่นชื่อป๊อ ชื่อจริงพนม กรานจ่านง เป็นประธานชมรมผู้สูงอายุ ปกติตัวผมท่องเที่ยวกับครอบครัวก็มีบ้าง แต่ถ้ากับกลุ่มผู้สูงอายุผมไปประมาณปีละครั้งไปศึกษาดูงาน คือแหล่งท่องเที่ยวณะ ที่จริงกลุ่มผู้สูงอายุจะมีคนแบบผู้สูงอายุถึงพิการ ซึ่งมีเยอะ เวลาไปสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆมันจะไม่ค่อยเจอห้องน้ำที่ให้ความสะดวกและรองรับผู้สูงอายุ ถึงมีก็น้อย แล้วบางทีไปก็ไปเป็นโกล้อมแบบนั่งของๆ ไม่ใช่ชักโครก กลุ่มผู้สูงอายุจะเป็นพวกขาแข็ง นั่งของๆไม่ได้ต้องใช้ชักโครก เปรียบว่าเหมือนพวกกึ่งพิการ นั่งของๆลำบาก บางทีไปศึกษาดูงานจะไปตามรีสอร์ท บางรีสอร์ทก็ไม่มีทางลาดทางชันให้ผู้สูงอายุจริงๆมันควรมีนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่ไร้รถเข็น แต่เรื่องหลักๆที่อยากให้เราปรับปรุงคือห้องน้ำ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ บางทีก็ไม่มีผู้ให้ความรู้แนะนำเที่ยว ถ้ามีก็จะเป็นผู้นำเที่ยวท้องถิ่น เวลาไปท่องเที่ยวก็มี

ไปตามวัดนั้นวัดนี้บ้าง รดน้ำเทียวน่าจะมีรดน้ำเทียวที่สามารถนำผู้พิการขึ้นไปด้วยได้ ซึ่งประเทศไทยนั้นยังไม่มี มีแต่รดน้ำเทียวทั่วไปๆควรจะมีแบบนั้นบ้าง ขนาดว่าปั้มน้ำมันยังมีบังคับปั้มให้มีห้องน้ำคนพิการ แต่ว่าปั้มทุกปั้มก็มีให้แค่ห้องเดียว มันน่าจะให้มีเยอะๆ แล้วคนแก่ก็ต้องรอนานเวลาไปทัวร์แล้วทัวร์ลงคนก็เยอะ ห้องน้ำผู้หญิงก็ไม่พอใช้ จนผู้หญิงก็ต้องไปเข้าห้องน้ำผู้ชายเลยแหละ มันไม่เหมาะสม แต่มันไปกันเยอะๆมันรอไม่ไหว อย่างผู้ชายมันก็นั่งข้างนอกได้รวดเร็วแปเดียว อย่างผู้หญิงก็ต้องเข้าห้องน้ำที่มันมีคนเยอะ ส่วนใหญ่ก็นั่งไปก็อาศัยว่าผู้หญิงขอเข้าห้องน้ำผู้ชายซึ่งมันก็ไม่เหมาะสม แต่ต้องทำเพราะไม่อย่างนั้นรถก็ต้องจอดรอนาน อย่างน้อยก็ครึ่งชั่วโมงขึ้นไปแต่ละปั้ม ทั้งประเทศไทยแหละยังให้บริการไม่ดี เวลาไปท่องเที่ยวชอบไปกับครอบครัวสบายใจดีไม่ต้องดูแลคนอื่น เพราะว่ามีลูกหลานมันก็คอยดูแลเรา เวลาไปกับชมรมก็ต้องคอยดูแลคนอื่น เวลาไปทานอาหารร้านอาหารก็มีอิสระในการเลือก แต่ส่วนใหญ่เลือกไม่ค่อยเป็นก็ให้เขาเลือกๆไป กินได้หมด เพราะผมเป็นคนไม่เรื่องมากเรื่องการกินอาหาร และเวลาไปกันบ่อยๆลูกก็รู้ใจว่าจะกินอะไร ถ้าให้เลือกก็ชอบไปครอบครัวดีกว่า เพราะไปกับชมรมไปกับคนเยอะๆมันต้องรับผิดชอบคนเยอะๆ ไปกับครอบครัวก็ชิวๆสบายๆเพราะผมก็ขับรถได้ ลูกก็ขับได้ สลับกันขับ แต่ก็ขับไปไกลๆราชบุรี เพชรบุรี แต่ถ้าไปไกลๆเชียงใหม่ เชียงราย ภาคอีสานพวกนี้ก็เหมารดคู่กันไป บางทีก็รดคู่ไปด้วยแล้วก็เอารถส่วนตัวไปด้วย เพราะครอบครัวไปเนี่ยก็มีทั้งลูกทั้งหลานคนเยอะ แล้วอีกอย่างเวลาไปไกลๆก็สบาย ไปเทียวให้สบาย จะกินอะไรจะมันจะเมาอะไรก็ไม่ต้องห่วง ขึ้นรถใครอยากจะหลับ แต่รถคู่เนี่ยจะหาคนที่ลั่นเคยกันไป ไปแล้วไม่มีปัญหา อยากแวะไหนก็แวะ เราเช่าเขามาแล้วไม่ใช่แบบเรื่องมาก เรื่องเยอะ ค่าใช้จ่ายเวลาไปเป็นครอบครัวก็ไม่เคยต้องจ่าย บางทีก็มีให้บ้างพันสองพันแล้วแต่เราจะให้เขาไม่ได้เรียกร้องอะไร แต่ถ้าไปกลุ่มก็แชร์ๆกันไปค่าอะไรเท่าไร เหลือเท่าไรก็มาเคลียร์กัน หารกันไป เวลาไปเป็นกลุ่มจะมีคนดูแลไปผู้สูงอายุด้วยเช่นหมอบ้าง อสม. บ้างคอยมาดูแลผู้สูงอายุ มีกระเป๋ายาคอยเตรียมพร้อม มันก็สิ้นเวลาไปเทียวเป็นกลุ่มเพราะผู้สูงอายุเนี่ยเวลาเกษียณแล้ว ถ้าเขาไม่เข้ากลุ่มเนี่ยเขาจะอยู่ในวงแคบๆไม่มีสังคม เขาจะเหงาไม่มีกิจกรรมให้ทำ บางคนวันๆก็คอยดูแลหลาน ส่งหลานไปโรงเรียน นี่แหละงานหลักผู้สูงอายุ แต่ถ้าเขาเข้าชมรมผู้สูงอายุมันก็ดี เขาก็จะรู้จักคนเยอะ มีสังคม สังคมกว้างขึ้น

4. คุณมยุรี พลายบัว (ผู้ใหญ่บ้านตำบลบางกระทิก) ผู้วิจัย: เราควรที่จะพัฒนาปรับปรุงในด้านไหนบ้าง เพื่รองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุในอนาคต ? คุณมยุรี : อย่างแรกคือห้องน้ำ ควรจะมีราวจับ สะอาด พื้น ไม่ลื่นเกินไป ปกติห้องน้ำดีๆทั่วไปก็มีอยู่แล้ว แต่แค่ต้องมีเพิ่มขึ้นเพราะปกติจะมีเฉพาะคนพิการ ก็สมควรที่จะเพิ่มห้องน้ำสำหรับคนสูงอายุด้วย หรือไม่ก็เพิ่มราวจับในทุกๆห้อง และอีกเรื่องควรจะเป็นเรื่องอาหาร ควรณรงค์มีโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุด้วย เพราะจะได้ให้ผู้สูงอายุเลือกซื้อ

เลือกทานได้ กรณีที่สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ใกล้น้ำควรมีที่จับให้เขา หรือเวลาลงเรือก็ควรมีเสื้อชูชีพ หรือราวจับรอบๆ หรือมีการกันโซนสำหรับผู้สูงอายุไปเลย รถทัวร์ก็เหมือนกันต้องมีห้องน้ำ ที่มีราวจับด้วย และต้องมีสัญลักษณ์บอกทางไปห้องน้ำ ถ้าเราจัดทัวร์ผู้สูงอายุต้องให้พวกเขากรอกประวัติ ใครมีโรคประจำตัวก็ให้พกยาไปด้วย และบอกเจ้าหน้าที่ให้ทราบ กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้ช่วยเหลือได้ทัน และต้องมีแพทย์ประจำติดตามไปด้วย และเวลาไปร้านอาหารต้องมีคนดูแลในการจัดอาหาร ทางที่ดีไม่ควรมียาอาหารทะเลหรืออาหารที่มีคอลเลสเตอรอลสูง เพราะป้องกันการเกิดอันตราย บางคนแพ้ บางคนความดันขึ้น ซึ่งบางทีเราไม่รู้หรือรู้ว่าพวกเขาแพ้อาหารอะไรบ้าง ดังนั้นเราต้องดูแลพวกเขาให้ดีกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป

5. คุณจรัส การะเวก (ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลกระทุ่มล้ม)

ป่าชอบเดินทางท่องเที่ยวไปกับเพื่อนๆ ไปกันเป็นกลุ่มเลย ไปกันเยอะๆ หลากหลายคน ป้ารู้สึกว่ามันสนุกสนาน ได้เป็นตัวของตัวเองด้วยนะ ทำอะไรก็ได้เต็มที่ อยากเดินก็เดินเลย ไม่ได้แคร์ใครถือว่ามาสนุกกับเพื่อนๆ เราเอง แต่การไปท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัว เราต้องมีความสุขภาพเรียบร้อย จะพูดจาอะไรก็ต้องคอยระวังคำพูดต้องจ๋าๆ เพราะเกรงใจครอบครัว ลูกหลาน และเวลาไปรับประทานอาหาร เรามีสิทธิ์เลือกได้นะ แต่ลูกสาวก็จะคอยดูแลสั่งอาหารให้ เพราะเขารู้ว่าเราชอบอะไร อยากกินอะไร เราก็ได้หมดตามใจลูกหลาน การเดินทางท่องเที่ยวป้าจะไปโดยจะใช้รถส่วนตัวเพราะสะดวกสบายดีด้วย รถเราเอง อยากแวะเที่ยวที่ไหนก็แวะได้เลย ขับเรื่อยๆ สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปกับครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นวัด แต่ถ้าไปกับเพื่อนๆ รู้สึกว่าไปเที่ยวที่ไหนก็ได้ ได้ทุกอย่าง ได้หมดเลย มันรู้สึกว่าการไปไหนก็สนุกสนานถ้าได้ไปกับเพื่อนๆ เวลาท่องเที่ยวจะอยู่ที่ประมาณ 2 วัน 1 คืน ถามว่าเหนื่อยไหมก็ไม่เหนื่อย มันสนุก สบายความเหนื่อย แต่พอกลับไปบ้านก็ลึ้มตัวนอนเลย ส่วนข้อมูลการท่องเที่ยวป้าจะหาได้จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อะไรแบบนี้ แล้วสิ่งที่ป้าอยากให้พัฒนาคือผู้ให้บริการควรจะต้องมีความใส่ใจและให้การดูแลนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นพิเศษ อย่างเราไปกันเยอะๆ เราต้องดูแลคนอื่นๆ ด้วย อยากให้เขามาคอยดูแลเรา ไม่ต้องให้พวกเราดูแลกันเอง แล้วห้องน้ำสาธารณะควรมีราวจับกันลื่นด้านข้างโถเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ บางทีคนมีอายุมากแล้วเราต้องเข้าไปช่วยเขาตอนทำธุระส่วนตัวมันก็ไม่สะดวกนะ ถ้ามีราวจับให้เขาเลยมันก็ดี และโถส้วมควรเป็นแบบโถชักโครกเพราะมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเขานั่งยองๆ ไม่ได้ ไหว ห้องน้ำที่สำคัญต้องมีความสะอาด และควรเพิ่มปริมาณห้องน้ำผู้สูงอายุและผู้พิการให้มากขึ้น เพราะส่วนใหญ่ตามปั๊มน้ำมันจะมีแค่ห้องเดียวซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุ บางทีต้องรอต่อกวนานๆ ถ้ามีหลายห้องจะได้รวดเร็วขึ้น เพราะผู้สูงอายุของเขาจะไม่สามารถยืนรอนานๆ ได้ มันจะปวดขา อันนี้ไม่ได้นานด้วย

6. คุณกฤษฎา กองตาพันธ์ (พยาบาลผู้จัดการดูแลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ Care Manager (CM)) พวกหนูมาจากมหาวิทยาลัยสยามนะคะ ขออนุญาตสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ เมื่อต้องออกเดินทางไปท่องเที่ยว การดูแลเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุขณะเดินทางท่องเที่ยวเบื้องต้น ก็จะมีการตรวจคัดกรอง ADL ดูจากกิจวัตรประจำวัน มีอยู่ประมาณ 10 ข้อ จะมีคะแนนให้ ถ้า 0 – 4 นี่ก็ผู้สูงอายุที่ติดเตียง ถ้า 4 -11 คือติดบ้าน ถ้า 11 ขึ้นไป ถึง 20 คือติดสังคม เพื่อเช็คความพร้อมของผู้สูงอายุเอง และถ้านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั่งรถขึ้นก็จะมีความลำบากในการท่องเที่ยวชนิดหนึ่ง เนื่องจากรถบ้านเราไม่ค่อยสะดวก ไม่มีระบบขึ้นลงไฮดรอลิกหรือทางลาดแบบประเทศญี่ปุ่น เราต้องยกผู้สูงอายุเอง ถ้าผู้สูงอายุคนไหนพอจะเดินไหว ก็ประคองเดินขึ้นไป ถ้านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไปเกี่ยวกับทัวร์ รถบัสแต่ละคันควรจะต้องมีหมอหรือพยาบาลประจำบัสอย่างน้อย 1 คน เพื่อดูแลนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ หรือถ้านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคนนั้นมีโรคประจำตัวควรเตรียมยาไป สำนวญตัวเอง มีอะไรต้องบอก เพื่อป้องกันเหตุฉุกเฉิน อันนี้คือพูดในมุมมองของพยาบาลผู้ดูแลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

7. คุณเนย ตุ่มโหมด (นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไป) ยายชอบเดินทางไปท่องเที่ยวกับครอบครัวมากกว่าไปกับเพื่อน เพราะว่าไม่ชอบคนเยอะ ต้องรอ ไม่ค่อยส่วนตัว จุกจิก ยายไม่ชอบแต่ก่อนไม่ค่อยชอบท่องเที่ยวเพราะว่ายังมีภาระที่ต้องรับผิดชอบ เป็นหัวหน้าครอบครัว แต่ตอนนี้สบายกว่าเมื่อก่อนแล้ว สบายใจที่จะท่องเที่ยวมากกว่าเมื่อก่อน มีเวลาว่างเยอะและได้เดินทางไปกับครอบครัว แต่ในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวควรจะต้องมีการปรับปรุงและรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหรือผู้พิการให้ได้มากกว่านี้ อย่างเช่นห้องน้ำสาธารณะ ควรมีที่จับเพื่อให้ผู้สูงอายุมีที่พยุงตัวเมื่อตอนทำธุระเสร็จ คนแก่จะได้ช่วยเหลือตัวเองได้ ใช้ตัวเองขึ้นมาพื้นพยายามให้พื้นแห้งตลอดเวลาเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และร้านอาหารควรมีตัวหนังสือที่ใหญ่พอสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหรือ ทำเมนูอาหารเป็น 2 แบบ คือ แบบสำหรับคนทั่วไป กับแบบสำหรับผู้สูงอายุ ไปเลย และจากที่ยายไปเที่ยวมามีสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งมีการบริการรถเข็นและร่มฟรีสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ยายจึงคิดว่าถ้าแหล่งท่องเที่ยวหลายๆที่ทำได้แบบนี้ มันก็จะสะดวกต่อการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นควรขึ้นอยู่กับระบบการจัดการที่ดีด้วย

8. คุณกลอยใจ ตั้งวัฒนทรงพล (นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไป) ยายเป็นคนกรุงเทพ ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรแล้วตอนนี้ เวลาว่างๆก็จะเลี้ยงหลานอยู่บ้าน แต่ก็มีการไปเที่ยวกับเพื่อนๆบ้าง ไปเที่ยววัดต่างจังหวัด อย่างที่ไปไกลๆก็มีไปเชียงใหม่ ก็ไปรดน้ำตักน้ำไหล ไปกันเป็นหมู่คณะเลย ยาย

ชอบเดินทางไปท่องเที่ยวกับเพื่อนๆ เพราะรู้สึกสนุกและได้เจอผู้คนใหม่ๆ ได้เจอเพื่อนๆ ในรุ่นเดียวกันที่คุยกันเข้าใจกัน คุยกันรู้เรื่องเพราะด้วยความที่เราคนวัยเดียวกันอะเนอะ แล้วเวลาบางทียายอยากไปเที่ยวอยากไปท่องเที่ยวแต่ต้องรอลูกหลานมีเวลาว่าง เพราะเขาก็ทำงานกันทุกคน เวลาว่างไม่ค่อยตรงกัน ต้องรอช่วงเทศกาล อย่างวันแม่ วันพ่อ ถึงจะได้ไปเที่ยวพร้อมหน้าพร้อมตา แต่ว่าไปกับเพื่อนๆ จะสะดวกขึ้นนะ มันสามารถนัดกันได้ง่ายเพราะค่อนข้างจะมีเวลาว่างและตรงกันเยอะ ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวก็อย่างต่างๆเลย 1-2 วัน ต้องไปพักค้างคืน เวลาไปที่ไกลๆ แล้วก็แวะเที่ยวหลายที่ด้วย ยายจะเจอที่ท่องเที่ยวตามทีวีบ้าง วิทยุบ้าง ก็ดูว่าที่ไหนน่าสนใจเราไปได้ ก็นัดรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ ไปกัน ค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งจะไม่มากหรอกเพราะว่าเราจะมีการแชร์กันในกลุ่มเพื่อนๆ ที่ท่องเที่ยวด้วยกัน แล้วสิ่งที่อยากให้ผู้สูงอายุปรับปรุงการท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่สำคัญมากๆ เลยนะคือ ห้องน้ำเนี่ยแหละ ยายว่า เพราะผู้สูงอายุจะมีปัญหาในด้านการขับถ่ายและจะปัสสาวะบ่อยๆ ยืนรอนานๆ ก็ไม่ได้ ไม่สะดวกเวลาที่ไปเข้าห้องน้ำสาธารณะ ห้องน้ำปั๊มน้ำมันก็จะมีห้องน้ำผู้สูงอายุ คนพิการแค่ห้องเดียวซึ่งไม่เพียงพอเลย และห้องน้ำทุกห้องควรมีราวจับกันลื่นป้องกันการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ติดไว้เลยข้างโถส้วม ติดไว้ทุกห้องได้ยิ่งดี และควรมีกระดานทึบทุกห้องเพื่อความสะดวกสบายต่อการใช้งาน จะได้ไม่ต้องไปเดินหิบบที่จุดเดียว ด้านพาหนะ ก็มีรถสาธารณะ รถเมล์ ปุ่มกดมันอยู่สูงเกินไป เวลาจะกดแต่ละที มันลำบาก ต้องวานให้คนอื่นกดให้บ้าง ทางที่ดีเลยปุ่มกดขึ้นลงควรอยู่ในระดับที่สามารถนั่งและกดได้พอดี อีกอย่างนี้ผู้ให้บริการในด้านต่างๆ ต้องมีความเข้าใจผู้สูงอายุ คือผู้สูงอายุเนี่ยเขาจะทำไรซ้ำ ผู้ให้บริการก็ควรบริการด้วยความเต็มใจ ใจเย็นๆ เขาพวกเขาหน่อย

9. คุณลำพรรณ ทองซิด (นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไป) ป้าชอบเดินทางไปท่องเที่ยวกับครอบครัวเป็นส่วนมากนะ ไปกันหลายๆ คนก็สนุกดี และเลือกเดินทางโดยใช้รถส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่เลย หรือบางทีก็จะมีใช้บริการรถจ้างคอยพานาเที่ยว มันความสะดวกสบายตัวเราเอง เราไม่ต้องขับเอง และยังบางทีนะมีไกด์คอยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวด้วยยิ่งดีเข้าไปใหญ่เลย เวลาป้าท่องเที่ยวบางทีไปถึงหนึ่งอาทิตย์เพราะรู้สึกต้องการไปเพื่อจะได้พักผ่อนอย่างจริงจัง ไปแล้วต้องเที่ยวให้ครบ เที่ยวทั้งที ป้าจะข้อมูลการท่องเที่ยวหาจากเว็บไซต์การท่องเที่ยว ค้นหาในเน็ต เว็บAgoda อะไรแบบนี้เขาจะมีรีวิวให้เราด้วย เราก็อ่านจากตรงนั้น จะได้ช่วยตัดสินใจได้เวลาเราต้องเลือกที่พักด้วย ตัวป้าเองไม่ได้กำหนดเรื่องค่าใช้จ่ายอะไรมากมาย สามารถยอมจ่ายแพงกว่าหากเราเองจะได้รับการบริการที่ดีคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป เป็นการอำนวยความสะดวกสบายกับตัวเราเองด้วย สิ่งที่เราอยากให้พัฒนาและปรับปรุงคืออยากให้คนไทยคำนึงถึงความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการปรับภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามและไม่มีขยะ ป้าเคยไปตาม

พื้ชยา บางแสน ชะอำ ขยะเยอะมาก ๆ มันทำให้ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวมันลดลงเลย แล้วเราก็จะไม่อยากไปอีก ร้านอาหารบางที่บางร้านไม่สะอาดเลย มีแมลงคอมเลย ป้าก็จะไม่ซื้อเลย ความสะอาดของห้องน้ำด้วยสถานที่ท่องเที่ยวบางที่ห้องน้ำสกปรก ควรปรับปรุง และที่สำคัญเลย คือเรื่องความปลอดภัยของตัวนักท่องเที่ยว บางที่มีข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมอย่างตอนนั้น เรื่องของข่าวที่เกาะเต่าที่มีการเกิดคดีทำร้ายนักท่องเที่ยว ปล้นบ้าง ตอนแรกป้าก็จะไปนะ พอมีข่าวแบบนี้ป้ากลัวเลย เลือกที่จะไม่ไปดีกว่า ป้าอยากให้มีกฎหมายไทยที่มีความเข้มงวดขึ้นหน่อย จะได้มีความเชื่อมั่นเวลาไปท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ

10. Mr.Sun Stockmann (นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั่วไปชาวต่างชาติที่เกษียณอายุและมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย) ผู้วิจัย : ในฐานะที่คุณเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสูงอายุ คุณอยากให้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเรื่องใดบ้าง ? นักท่องเที่ยว : สำหรับการท่องเที่ยวที่ไทยของผม ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีมากอยู่แล้ว และผมก็ชอบนั่งรถมินิแวน(Mini Van) ในการเดินทางท่องเที่ยว เพราะว่ารถมินิแวนค่อนข้างจะสะดวกสบาย และปลอดภัยในการท่องเที่ยวในประเทศไทย แต่การจราจรที่นั่นค่อนข้างแออัด และรถติดมาก ในความคิดของผมการขนส่งที่นั่นดีกว่าประเทศของผมเสียอีก แต่สิ่งที่ผมอยากให้มียุคคือรถเมล์ที่มีทางลาดสำหรับผู้สูงอายุหรือคนพิการเหมือนกับต่างประเทศ ผมชอบประเทศไทยครับ ผู้คนใจดีกับผมมากๆ การบริการที่ดีด้วย คนไทยน่ารักครับ ผมชอบคนไทยมากๆเลย ดังนั้นการท่องเที่ยวที่นั่นมันง่ายสำหรับชาวต่างชาติมาก ถึงแม้ภาษาจะเป็นเรื่องสำคัญแต่พวกเขาก็พยายามทำความเข้าใจกับมันและพยายามพูดภาษาอังกฤษกับผม ดังนั้นผมจึงไม่เคยเจอปัญหาเลยครับ คนเหล่านั้นยินดีที่จะช่วยเหลือ มีครั้งหนึ่งผมเคยไปเกาะช้างที่นั่นสวยงาม ชายหาดสวยและสะอาด การบริการดีมากครับ และเจียบสงบ ทำให้ผมไม่อยากจะกลับบ้านเลย ผมรักที่นั่นครับ แต่ตอนที่ผมไปหาดอ่าวนาง ที่กระบี่ ผมว่าชายหาดมันค่อนข้างสกปรก ผมอยากให้ทุกคนช่วยกันดูแลมันครับ เวลาที่ผมเห็นชายหาดที่มีขยะผมก็จะเก็บขยะนั้นไปทิ้งครับ อีกเรื่องคือผมอยากให้ประเทศไทยปรับปรุงเรื่องการเก็บค่าเข้าชมพิพิธภัณฑ์ของชาวต่างชาติให้มันเท่ากับคนไทยครับ บางประเทศที่ผมเคยไป พิพิธภัณฑ์บางที่ก็ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าฟรีเลย ผมว่าทำแบบนี้มันก็แฟร์ดีครับ ส่วนเรื่องร้านอาหารผมก็อยากให้มีเมนูภาษาอังกฤษและพนักงานที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ครับ นักท่องเที่ยวต่างชาติบางคนชอบกินอาหารไทยมากๆ แต่ร้านอาหารบางที่ไม่มีเมนูภาษาอังกฤษจึงเป็นปัญหาสำหรับพวกเขา แต่บางร้านก็ดีที่มีรูปภาพอาหารในเมนูครับซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ดี ไม่ว่ายังไม้อาหารไทยคืออาหารโปรดของผม ผมรักอาหารไทยมากจริงๆครับ ถึงบางอย่างจะเผ็ดไปหน่อยแต่ผมก็พยายามกินครับ

ภาพขณะออกสัมภาษณ์กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

รูปที่ 1 : สัมภาษณ์คุณราชน มีป้อม นายกเทศมนตรี ตำบลบางกระทีก

รูปที่ 2 : สัมภาษณ์คุณอภิชัย มาสุข หัวหน้ากองสวัสดิการสังคม ตำบลบางกระทีก

รูปที่ 3 : สัมภาษณ์คุณพนม กรานจ้านง ประธานชมรมผู้สูงอายุ

รูปที่ 4 : สัมภาษณ์คุณมยุรี พลายบัว ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบางกระทีก

รูปที่ 5 : สัมภาษณ์คุณจรัส การะเวก ประธานอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.)

รูปที่ 6 : สัมภาษณ์คุณกฤษณา กองดำพันธ์

ภาคผนวก ง

บทสัมภาษณ์พนักงานที่ปรึกษา

บทสัมภาษณ์พนักงานที่ปรึกษา

จากที่น้องๆนักศึกษาฝึกงานได้มาฝึกงานที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในส่วนของ
ประโยชน์งานวิจัยเรื่องการสำรวจเพื่อเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในเชิงของงานวิจัยมีประโยชน์ในเรื่องของข้อมูลพื้นฐานในเรื่อง
ของการศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ทุกหน่วยงานก็ศึกษากันหลายที่ แต่ว่าเวลาลงทำการศึกษา
ส่วนใหญ่เราไม่ได้ลงเฉพาะพื้นที่แต่รายงานวิจัยเล่มนี้ได้ทำการศึกษาในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑลทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดในการศึกษาเพิ่มเติมได้หรือว่า
การนำไปทำโครงการต่อไปของกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและ
กีฬา

พนักงานที่ปรึกษา

อภิศักดิ์ เชื้อบางบาง

ภาคผนวก จ

รูปภาพขณะปฏิบัติงานศึกษา

ภาพการฝึกปฏิบัติงาน

รูปที่ 1 : การลงทะเบียนเพื่อเข้าการประชุมเพื่อเผยแพร่การจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว ณ โรงแรมมารีวอเตอร์เกท กรุงเทพฯ (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 2 : เข้าฟังการประชุมเพื่อเผยแพร่การจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว ณ โรงแรมมารีวอเตอร์เกท กรุงเทพฯ (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 3 : การออกประชมนอกสถานที่ ณ อาคารรัฐสภา (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 4 : เตรียมการจัดประชุมแถลงข่าวรายงานผลการท่องเที่ยวประจำปีเดือนมิถุนายน
(ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 5 : ภาพขณะปฏิบัติงาน (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 6 : การเตรียมการประชุม (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 7 : จุติรับลงทะเบียนเพื่อเข้างานแถลงข่าวรายงานผลการท่องเที่ยวประจำปีเดือนกรกฎาคม
(ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 8 : เข้าร่วมประชุมนอกสถานที่ (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 9 : อาจารย์ที่ปรึกษามาตรวจเยี่ยมนักศึกษาสหกิจศึกษาที่สถานประกอบการ
(ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

รูปที่ 10 : พนักงานพี่เลี้ยง (ที่มา : คณะผู้จัดทำ)

ภาคผนวก จ

ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

รหัสนักศึกษา : 5704400342

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด

คณะ : ศิลปศาสตร์

สาขาวิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

ที่อยู่ : 81/145 หมู่ 1 ตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราน

จังหวัดนครปฐม 73210

รหัสนักศึกษา : 5704400352

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวโยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล

คณะ : ศิลปศาสตร์

สาขาวิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

ที่อยู่ : 54 ซอยบางแค9 ถนนสุขภิบาล1 แขวงบางแค เขตบางแค
กรุงเทพฯ 10160

รหัสนักศึกษา : 5704400370

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวดวงพร วรรณวีรติกุล

คณะ : ศิลปศาสตร์

สาขาวิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

ที่อยู่ : 9/204 หมู่บ้านสุขสันต์5 ซอย2 ถนน.กาญจนาภิเษก

เขตบางแค แขวงบางแค กรุงเทพฯ 10160

ประวัติผู้เขียน

รหัสนักศึกษา : 5704400342

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวกฤติยาณี พุ่มเกิด

คณะ : ศิลปศาสตร์

สาขาวิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

ที่อยู่ : 81/145 หมู่ 1 ตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราน

จังหวัดนครปฐม 73210

รหัสนักศึกษา : 5704400352

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวโยษิตา ตั้งวัฒนทรงพล

คณะ : ศิลปศาสตร์

สาขาวิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

ที่อยู่ : 54 ซอยบางแค9 ถนนสุขภิบาล1 แขวงบางแค เขตบางแค
กรุงเทพฯ 10160

รหัสนักศึกษา : 5704400370

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวดวงพร วรรณวีรติกุล

คณะ : ศิลปศาสตร์

สาขาวิชา : การโรงแรมและการท่องเที่ยว

ที่อยู่ : 9/204 หมู่บ้านสุขสันต์5 ซอย2 ถนน.กาญจนาภิเษก

เขตบางแค แขวงบางแค กรุงเทพฯ 10160